

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

7

Dagbøger

Peder Jakobsen

skolelærer i Fjeldsted

f. 3-1-1779 - d. 8-9-44

(220) Sundhed, Velstand og Ære, som det kan taale, og vor alvorlige Beredelse til den anden Vr, har vort Velgaaende i denne til Følge. Ellers drages jeg i denne Tid med en besynderlig Sygdom, alle mine Lemmer ere kraftsløse, ømme, og trange. Især ere de dette i Leddene, ville ikke lyde, og jeg er om Naten ikke i stand til at vende mig i Sengen. Flere Gange har jeg været bange for, at jeg skulde blive paralytisk. Formodentligt er det Forkjølelses-Gigt. Iaften er det Nytaarsaften, og Moders-Geburtsdag.

1 Januar 1842

1/1 42

Med samme Kraftesløshed og Ømhed i Lemmer og Leddemod, som oven er berørt, begynder jeg i Dag det Nyeaar. Mit Sind og Humør staaer i Almindelighed parallel med min Sundhed, stiger og synker lige som den, hvorfor jeg er forstemt, og har kun Sands for det Ubehagelige i min Omgivelse og Tilstand.

(221) Troen og Religionen, Haabet og Tilliden, de pleie paa en Dag, som denne, at være virksomme, at drive Hjertet og Tankerne til Gud, og med Inderlighed at anholde om hans Beskyttelse, i det Aanden erkjender sin egen Afmagt, til at bestaae Kampen i de forestaaende 365 Dage finder jeg kun liden Mindelse at have kun faa Tegn paa deres Tilstædeværelse, hvorfor der er en Tomhed og et Øde i mit Indre, et Savn af den Helligaanden, som dog ei altid er saaledes. men denne Aand boer ikkun i troende og rene Hjerter, kan ikke have Samfund med Vr., Synden, og Sandserne, derfor Du Aand, som nemlig gjør det menneskelige Sind, sendt Troen, Haabet og Religionen i mit Hjerte, og lad det finde Fred, Roe og Hvile!

2/1 42 - Igaar havde M. hængt Tavlen ned ved Kirkedørren, for at tilkjendegive Vedkommende, at vi ikke længere vilde gaae med den, og at Forstanderskabet maatte tage Omsorg for at den blev ombaarret. Ellers var M. mere gesvindt hertil, end jeg vilde have været, ifald jeg havde været ene derom. Thi man kunde først have fornummet, hvordan de vilde forholde sig, om de ville vise nogen Velvillie, hvilket jeg mener, at de havde. Thi de have paa en Maade brudt med Præsten, idet de valgte H.J. til Formand, at de vilde gjøre Samme med mig, er ikke sandsynligt.

3 Januar 1842

Ommeldte Dag, min Fødselsdag - tilbragte jeg i Aar i Sengen, første Gang Tilfældet i de 63 Fødselsdage, som jeg nu har oplevet. En Forkjølelsesgigt i den senere Tid paadraget, ved vaade Fødder og kulde. Efter Rygtet skal det 63^d Aar været et skjæbnesvangert Aar som kræve mange Offere, og det forstørre sandsynligheden om endnu at opnaa et par Sexennier til, naar dette er tilbagelagt. En vis Rector ved en Latinskole, jeg mener i Hørsens, gratulerede F VI fordi han gennemlevede

(222) dette Aar . Formodentligt har Aaret faaet sit Renomee i denne Hense-
ende, fordi dets Tal, 63, bestaaer af Factorerne 3,7,9,21, hvoriblandt
ere flere hellige Tal. Jeg ventede J.C. idag, saasom han de andre
Aar har indfundet sig til min Fødselsdag; men Erkjendelsen staaer i
et indirecte Forhold til Tiden. - Underligt er det ellers, hvorledes
alting taber sin Interesse med Aarene, endog de høiere og kjærere til-
tale ikke mere som forhen, Børnekjærligheden turde være den, som varer
længst. Gud hjælpe mig, at de Overjordiske, Retsindighed, Viisdom, og
Taalmodighed maatte tiltage, som de Jordiske svindel!

10/1 42. En heel Uge er tilbragt i Sengen, omtalte Gigt- eller For-
kjølelsessygdom har holdt mig i den, og endnu medens jeg skriver dette,
er den stærk i begge mine Fodled, i mine Haandlede, o.s.v. Sidste Nat.
har jeg svedt paa en Portion Kamferdraaber og Hyllethee; men det er
meget misligt saaledes at sidde i Sveden en heel Nat, saameget mere,
som jeg falder tung og søvnig, og vaagnede flere Gange i iskold. Dagen
er langt bedre skikket hertil; thi da kunde det dog blive muligt, at
faae byttet Linned, m.M. som Naten ikke tillade.

(223) 11/1 42 ankom fra Hr. Skolel. Cronberg i Gjelsted Enkekassens Documen-
ter, Lovene, Policer , og Qvitteringsbøger, hvoraf jeg udtog mit
Vedkommende, og sendte samme derpaa til Harrendrup. - Idag er Gigten
noget taaleligere, men jeg frygter, at den kommer i Morgen igjen, saa-
som en Feber vistnok staaer i Forbindelse med den. Afvigte Nat er der
faaldet nogen Snee.

12/1 42. Idag sneer det hele Dagen, M. og L. Bech skulde have været
til Middelt, men de lode sig kyses af det omtalte Sneevær. Min Gigt-
syge vedbliver at holde samme Standpunkt, staaer omkring i Leddene,
saa i eet og saa i et Andet. Den er værst om Naten, hvor nogen Feber
synes at være tilstede, tillige med den. Lemmerne ere heelt lamme,
Sener og Brusk samme, hvorfor Gigten har sit Sæde i Nerverne, hvorved
Muskler og Lemmer føres. - Inat er skeet Indbrud hos Sognef. Sørensen
Hansen heri Byen, hvor alle hans Sønnens og Kariens Klæder, som hængte
under Loftet i Overstuen, ere bortstjaaene. Der vare ikke flere Vægge
i Stuen end den gjenembrudte, hvor de kunne gaae igjennem, ellers
stode Kister og Chatoller i Ord. Heraf maatte det synes, at Tyvene
havde været bekjendte med Leiligheden. -

(224) 13/1 42 Vinteren holder sig stift, med stille Veir, og lidt Snee,
dog har endnu ikke været øst. Idag reiste saa M. og L. Bech til
Middelfart. Jeg er krøben udaf Sengen i dette Øieblik, med samme
Quantum Gigt som forhen; ja den lille Fingers Knogle næst Haanden,
er end og bleven rød i Nat samt noget Hævet. - 18/1 42. Fra den
17^d til den 18de er mine Kræfter svundne betydeligt, jeg formaaer nu
næsten ikke at staae paa Benene, behøver Hjælp til min Paaklædning

og er stærkt sm mellem mine Skuldere, i nøire rodieu, o.r. St. Fra
Doct. Bojesen bragte M. en Flaske Mixtur, hvoraf en Skeefuld skulde
tages hver ^{den} 2de Time. I 1½ Døgn tømte jeg den, og nar siden svedet
hver Nat, dog ikke stærkt og næsten Intet sidste Nat. I al den Tid,
4 Døgn, havde jeg ikke - Aaening. Fik denne først i Aites ved at tage
ame. Olie. Idag finder jeg mig derved Noget Lettet. Kun er jeg - som
(225) en stræng Sag, hvorved Patienten svækkes betydeligt, det er værst til
den kommer ud, medens Heden staaer i Kroppen og Blodet. Slumrer man,
da indstiller sig Slemme Drømme, tunge og mørke Forestillinger, hvilke
sidste jeg ordentlig var bange for. En Feil begik vistnok min kjære
Bojesen derved, at han lod mig svede med en forstoppet Mave, og kun
det kan tjene til nogen Undskyldning for ham, at M. glemte at omtale
den Sag; men enhver Dr. bør vist spørge om Patientens Mave førend han
ordinererer.

21/1 42. J.C. har nu været her i 2 Dage, den 18 og 19de Januar, og
i den Tid gik det lidt lettere med min Sygdom; jeg fik ikke saa megen
Tid til at tale med mig selv. Idag har jeg igjen maattet tage Oelum
ricinum, hvorved jeg er lettet men ikke styrket. Igaar var S. Hansen
i Odense for at faae sine frastjaalne Ting tilbage, thi begge Tyvene
ere paagrebne, etpar undvegne Forbrydere, hvoraf den ene har vedgaaet
Tyveriet men den anden nægter aldeles at vide noget derom, og paastaaer
(226) at have fundet Klæderne paa Veien. S.H. faaer ikke stort af Sit, thi
Klæderne vare saa fordærvet, og ukjendelig gjorte, at de lignede ikke
dem selv. Da han kjende sig ved dem, bleve de strax arklædte Tyvene,
men da disse derved blive saa godt som nøgne, bleve der strax kjøbt
noget af det simpleste Tøie til Klæder for dem. 22/1 42 - Nu er jeg
igjen krøbet udaf Sengen, neppe formaaede jeg det, men det gik dog an,
og jeg sidder nu for at anstille Betragtninger over min Ringhed, min
simple Forfatning, og et Liv, som ikke har Værd. - Jeg fik Theevand
i Aftes til Artensmad og jeg fik Theevand til Frokost imorges, nu til
Middag faaer jeg Bolliong af Saltsuppe, og tørt Brød. Suppen skal
drikkes. Derpaa kom noget stærkt Sidebeenskjød ind til mig, halv
raat, omtrent, som det havde været paa Koen. Meget passende for Tær-
skere og Sømænd, P.O laver det, og giver det det smukke Navn - Labkaus.
En Mave, som nu to Gange har maattet tage ame. Olie efter, at have gaaet
(227) 4 Dage hvergang, kan ikke bedre ødelægges end ved Slige Sager, som kunne
medføre en - Ulykke. Om nu Gud vil at jeg kommer mig, som det synes,
hvad er det da for et Liv, hvad er det for en Omgang og Behandling, som
jeg vender tilbage til?

NB "Muligt er foranstaaende overdrevet, et Udbrud af Mismodighed; men
"vist er det, at de mener, at jeg skader ikke stort, fordi jeg spiser
"en ringe Smule, kan tale lidt med Folk, som kommer her, og kan hjælpe
"mig selv for det Meste.

25/1 42. Igaar fik jeg Brev fra R., har har talt med Dr. B. om min Mave, som han nok meente kom i Orden af sig selv, kun meente han at jeg skulde gnide den om Morgenen, samt drikke mig en Snaps Morgen og Aften, hvori 80 a 100 af Hallers bittre Draaber.

(228) Idag den 24 Januar 1842 læses følgende i den Højskole Avis: Candidatus juris Lehmann bør straffes med Fængsel i 3 Maaneder. Ihenseende til Auctionens Omkostningerne bør Lands Overrettens samt Hof- og Stadsrettens Dom ved Magt at stande. I Salarium til Generalfiskalen betaler Tiltalte for Høiesteret 100 Rld. Sølv.

25/1 42. Igaar og idag sidder jeg oppe, finder mig noget bedre, og begynder at vende Tankerne til Livet igjen. Jeg har endog skrevet et Brev til Br. N. i Kjærteminde, som har sendt mig et Dito, samt en Halvotting Sild. Men begge disse Ting ere komne til Ørsted istedet for til Fjelsted. Igaar købte jeg Haugefrøe for 3 $\frac{1}{2}$ af Frøhand-
leren fra Kjærte. Jeg har efter Dr. Bojesens Raad begyndt at tage en Snaps Morgen og Aften, kun har jeg endnu ei faaet Hallers bittre Draa-
ber til at komme deri. Mine Fodled vedblive at værke, og paa mine Knæe kan jeg ikke taale at sidde i Sengen, dog er min Mave noget bedre. Iaftes kom jeg til at faae Aabning uden amerikansk Olie. Idag til Mid-
dag fik jeg stegt Flesk og Kartofler, og i Aften Byggrynsgrød og kogt Melk at dybde den i. Det vil nu vise sig om jeg formaaer at
(229) komme mig ved saadant Tractement? Nu er her til Naten hverken Havresuppe eller Theevand bliver jeg tørstig kommer jeg til at see hvor jeg faaer Noget fra? (Theevand blev fremsat). -

(26/1 42)

Sogneforstanderskabet for F. og H. har taget under Overveielse, hvorvidt Beboerne af Fjelsted med Hensyn til deres indgivne Ansøg-
ning hellere burde foretrække at forhøje Lærerens Løn ved Fjellerup Skole med 20 Rld aarlig, eller at udrede 1 $\frac{1}{2}$ pr Tønde hartkorn aarlig til denne Skoles Udvidelse i sin Tid, hvilke tvende Vilkaar ere blevne dem forelagte, og det har fundet ligesom det ved Stemmefflerhed har afgjort, at Skolevæsenet formentlig er bedre tjent med saaledes, som det for Tiden er, nemlig en bedre og en ringere lønnet Lærer, end Tvende maadeligt lønnede, som vil blive Tilfældet ifald begge Skolerne bleve reglementeret, den mindre paa den Størres Bekostning. Hvorfor Sogneforstanderskabet foretrækker at fornøje Lønnen med ommeldte Summa, kun udbeder det sig af D.H. at det paa Sognets Vegne maa ernolde
(230) tilfredsstillende Tilsagn om, at Skolerne skulle blive i nærværende Tilstand, saalænge de nærværende Skolelove gjeelde.

Idag kom til min store Glæde en Mand fra Ørsted, som Millius havde leiet nernen med Sildeene. Han bragte tillige Brev fra Jacob, hvis Indhold trøstede mig meget; ja han havde endog en Flaske Viin med, vist-

nok gl. Rhinskviin, som jeg har smagt i Eftermiddag, og gjør god Virkning i den svage Mave. Mit Humeur er herved ligeledes kommen i Orden, og jeg takker Gud for disse Børn. Senere kom Lars Nielsen herind til mig, han havde ligeledes en Flaske i Lommen, som han forærede mig. Bemeldte L.N. og Broder J.N. have flere Gange besøgt mig, hvilket er mig meget kjært, fordi det skal være Gjengjeld fra forige Tider. Flere i Overballe mod hvem jeg har viist samme Velvillie, vaaget og hjulpet i deres Sygdom, nu synes de at have glemt det.

(231)

Den 27 Januar 1842

Idag er det et Aar siden Trine havde Bryllup her i Degneboligen. De mindes vistnok denne Dag i Svendborg. Eet Aar er nu gledet hen over deres Hoveder, og de staae deres Skjæbnes Udvikling saameget nærmere; men den dunkle Uvished, hvori samme ligger, ere endnu ei klarere. Gud give dem Held og Lykke, fornøden Alogskab og Flid, Huusfred og Taalmodighed, og gid det næste Aar som i dag have forstørret deres Haab og Mod!

29/1 42

(232) Idag var jeg to Timer i Skolen; thi Ole kom indtil med Taarerne i Øinene, fordi han kunde i styre J. Møllers Dattersøn Jørgen ellers var min Bestemmelsen først paa Mandag. P.O., som jeg havde paalagt at læse i Skolen i denne Uge, var rendt til Landm. Olesens, uden at jeg vidste deraf. - Mine Fodled værke og tronne endnu, og jeg er bange for at de blive aldrig anderledes. - Idag aftalte jeg og Marius, at han skulde holde Repertoriet, saasom jeg ikke havde Raad dertil, og da maatte han have det Forudgaaende af dette Blad - 2 Aargange.

Min Broder sendte mig nogle N^o af Cosaren som jeg i disse Dage har moret mig med.

(31/1 42)

Den 29^d og 30^d Januar var Broder R. her for at see til mig i min Sygdom, hvilken han trøstede mig imod, hvad han kunde. Jeg bliver meer og meer mistrøstig over dette, saa uventet overkommende Onde, især er jeg bange for at det er Podegra, thi det staaer i Føderne, i Hænderne, etc, og jeg kan heller ikke komme til mine Kræfter igjen, eller erholde mit forige Udseende.

(233) Endnu idag læses eendeel Interressant i Avisen om Orla Lehmann, hvis Foredrag for Høiesteret var det Eminenteste, der er hørt. Han begyndte dette Saaledes: "Fra min tidligste Barndom har jeg med brændende Længsel ønsket at staae for disse Skranker, men nu det skeer, hvorledes staaer jeg da her"? - Taarerne trillede ned af manges Kinder, selv af hans gl. Faders Conferentsraad Leehmann. Det var ikke SkomagerBrenge, og den laveste Klasse af Msk.; men dem, som udgjøre den egentlige Folkekjerne, der afgave denne Demonstration

og Sympatnie for Leenmann, Folk som ellers aldrig optræder ved saadan Leilighed. O. Leenm. har i disse Dage faaet 8000 Rld fra Hertugdømmene, som er indkommet af den Indbydelse, som var udstaet i denne Anledning. - En meget mærkelig Begivenhed var det, som giver Anledning til forskjellige Betragtning. at Kongen inspicerede sit Regiment paa Fællede medens Folket, eller hvem det var, raabte Constitutionen leve paa Amalienborg. - Hvide Tørklæder vaiede og svingedes i Gaderne, hvorigjennem L. kjørte, og man vilde have taget Hestene fra Vognen for at trække den. m.M.

Ommeldte min Br R og jeg kom i alv Disput som ikke var frie for Hæftighed, og Bitterhed paa begge Sider. Han vilde nu partud, at jeg var Skyld i den Dispens, som findes imellem Skolelærerne i Vendskerred fremfor Skolelærerne i Baagkerred i Henseende til Subskriptionen paa Festpokalen til Provst Seide. Det var den rene Dialectik han sad med, og det, som egentlig manglede ham var, at han vilde have inledt og overtaget sig Sagen, hvorvel det sagde han ikke? Han paastod at Summen (234) burde været reparteret, og ikke subskriberet; hvilket jeg ikke vilde indrømme ubetinget, saasom den anden Maade ogsaa førte til Maalet, og gav større Frihed for de vedkommende Lærere, som derved i Henseende til Villie og Evne havde noget Valg. Kun 14 have erklæret sig for Ligning af Beløbet, 20 derimod have subskriberet, 1 eller 2 Rld. altsaa benyttet den stedfundne Frihed. Blot nogle Sprættere have forlangt deres egne Ideer fulgte, vilde vise at de kunne Bessermakken, og fordrede Forandring, men ingen Forbedring. Under et Anfald af Giggt, hvor man er noget irritabel, og hvor Ærgelse er skadelig, var det ikke fornuftigt eller skaansomt at bebrejde og dadle.

- 1/2 42 -

Idag er min Gigt i h. Fod endog bedre end i de forige Dage, men denne Ubegribelige synes at have anmodet sin Ankomst andre Steder. Nu har jeg faaet Gigt draaber til at indtage 34 Dito af hver ^{di} Time; skal desuden gnides med et uldent Stykke hver Aften, samt røges. Idag (235) holder Forstanderskabet Extrasamling hos J. Mads. Skolel. Holm i Harrestrup angav sidst, at han ogsaa vilde møde ved samme, hvortil han formeente sig at være berettiget. Men jeg troer om han indstiller sig, hvilket er urimeligt, da er det for at anbyde sin Person til Forstanderskabets Tjeneste. En Sag bliver idag foredraget i bemeldte Fstsko. angaaende Skolens Korn, og formodentlig besluttet at forfatte en nye Repartition over samme. Jeg vil ingen Anseel have i denne Sag, lad dem behandle den, som de godt synes. - I et Brev fra Br. R af Gaarsdato staar: "at Leenmanns Fængsel er iulst af Blomster og Kranse som Damerne deri Byen sende ham, samt at hans Venner besøge ham. - I Dag er Sparres Aar omme i Svendborg, da skal han klarere sin Leie, og da ser han, hvor-

vidt nan kan bailamere eller ikke. O! maatte nan Omstændigheder være saaledes, at nan med Tillid, Haab og Mod kunne begynde det nye Aar, og lad dette endnu blive bedre end det Svundne! -

c/c 4c

Iaftes blev min Føder røget med Enceær, og inat har jeg svedet temlig af de indtagne Gigttraaber, ligesom jeg ogsaa idag befinder mig noget (236) bedre og føler mig lettet; men den Ubegribelige, som er nu eet, nu et andet Sted, uuen at man ved al, at den har flyttet sig, troer jeg ikke mere, da den let indfinder sig igjen. - P. Sv. kom iaftes Kl. 10, lige fra Fstskb, hvor nan havde været nogle Dagen, og hvor Fmd havde fungeret paa en pudseerlig Maade. Han skulde nu have en Liste over Skolekornet, for at indsende til til Approbation. Jeg havde frasagt mig Deel i dens Forfættelse; men nu fik nan P.O. til at forsøge derpaa. Vanskeligheden bestaaer i, at Ligningen paa det Smaanartkorn falder i Brækker, endog meget smaae, og Lieren ikke maae yde mindre end $\frac{1}{2}$ Skpr, saa at naar nan kunne komme til at give mindre end denne, skulde nan dog give 1 Tdkr. Vide Cskr. af 16 Nov^b 1805, Rentek. Skr. af 27 Junii 1807, og Fr. af 25 Junii 1810, s 8.

c/c 4c

Idag er det smukt Veir, Solen skinner gennem en klar og stille Athmo-
sphere, og Kulden eller Frosten er taalelig. Inat har jeg været minure
Vel, hvori Sengen var Skyld; thi forige Nat havde jeg svedt stærkt,
(237) Dynen og Lagner vare gennemdampede og vaade, men da de ikke vare blevne
tørre ved de Foranstaltninger Moder havde gjort, saa laae jeg i dem, og
befinder mig ilde derefter. Iaftes kom her een af de Gjæster, som vi
ikke skytter om, nemlig J. Cronberg, men som vi einheller kunne vise bort,
da nan er en Søn af een af mine gl. Venner, hvem jeg er meget forbunden.
M. var i Nat paa Erholm til Geburtsdag, hos Forpagter Viedt. Kom først
Hjem Kl. 6 imorges. J.C. var der ikke. -

I Avisen er idag igjen engeel om O. Leenm. nans Defention, Arrest, m.M.
Fra en Dame er nan tilsendt 4 nøie Cactusplanter i Potter, fra andre Damer
et neelt Zvibelflor, en Mængde broderede Sager, en broderet Sovepude,
fra en anden Haand skal nan være forsynet med en neel Viinkjæller. En
havde ikke Anuet til sin Anbefaling i den stedfindne Trængsel, end:
"O lad mig komme ind, jeg har reiset 63 Mil!" - Oria Leenmann citerede
til sit Forsvar nogle af A. S. Ørsteds Skrifter, og hvad nan i sin
Ungdom havde skrevet. Generaliskolen svarede, at nu tænkte Ørsted
anderledes, heri havde nan heelt forandret Tanker; hvortil en rask
(238) Bonde svarede: "saa var nan saamen ogsaa meget klogere i sin Ungdom end
i sin Alderdom".

4/2 42

Sidste Nat svepte jeg stærkt, og var næel gennemslødt, ligesom jeg idag har været ringere, om ikke med Hensyn til Gigten, saa i Træfter og Humeur. R. Jæger kom i Aften fra Middelfart, hilste ira Broder, og navde et Knippe Torsk med, som jeg allerede med stor Varsomhed har undernandlet om, at maatte beholde for min egen Mund.

P. Sv var her i Aftes med en Attest om og fra L. Detlevsen, at den for 25 Aar siden udstødte, angaaende Pigen Maren Rasmus D, som ertter niin ikke var rigtig, saasom bemeldte Pige kun navde tjent nam 2½ Aar istedetfor 5 Aar hvilket niin første Attest lod paa. Hun navde i bemeldte Tjenestetid været ½ Aar i Casunde, dog for en syg Søster, og L. D.s navde igjen en anden i sit Brød i hendes Sted. Jeg troer neppe, at Sognet vinder Seir under disse Omstændigheder.

(239)

5/2 42

Arvigte Nat var en af de Bedre, ligesom jeg idag berinder mig temlig vel. Vilde nu Gud hjælpe mig, at denne Bedring maatte fortsættes og vedblive, at jeg kunde være varsom og forsigtig, at min Restitution maatte følge derpaa, og jeg igjen begynde paa min Embedsgjerning, da vilde jeg inderlig takke ham, og glæue mig i mit Hjerte. Idag har jeg Bud med H.J. og J.Msen ertter Kurven i Barløse, bare at de ikke tager den med til Assens, og faaer den confisceret. - Idag er det et synderligt Graaveier, nverken Tøie eller Frost.

Christoffer Michelsen gik her forbi og saae ind, jeg tænkte han vilde visitere Skolen, paa Embedsvegne, saaledes som Dnrr. Sogneforstandere paa andre Steder give sig af med. -

Farb. R kom i Etermiddag igjen paa sin Reise til Ørsted og bragte den sørgelige Efterretning, at der atter har været Ildebrand i Thjem. Ifald dette stadfæster sig, saa er det i nøi Gr. beklageligt, ikke mindre end 500 Huse ere brændte, og saa er jo næste næie Byen brandlidt. Det værste bliver nerved, at det under en nøi Breddegrad, 64°, og i Kjærnen af Vinteren.

(240)

6/2 42

Fastelavens-Curiositeterne ioregaaer i disse Dage, Kirketjenesten og Kattens Udslagning af Tønden begyndte paa samme Tid, og Sidste lige udenfor Kirken. Saameget burde Forstanderskabet have Forstand paa, at dette skulde opsættes til Etermiddagen. Formanden var nenne at see paa om det gik anstændigt og lovligt til.

Sidste Nat var det ringere med mig, end i de Foregaaende, især kunde jeg ikke sove, og navde Stakaande, hvorved alleslags Tanker og Forestillinger opkom, pandt andre, at jeg navde Brystvattesot. J.N. kom herind idag med 4 Flaskerviin, flere ernolet jeg denne Gang ikke fra Barløse. Millius kom njem i Aftes for at besøge mig i min Sygdom.

han reiste idag Middag igjen. Underligt var det, hvad R. fortalte, at i Svendborg var alt vel, og de navde en - Søn.

Idag gjorde jeg den længste Tour siden Søndagen den 2 Januar, da jeg var hos Landmaaleren, thi da tog jeg min Kjæp i Haanden og gik op til Hjørnet af Haugen -. Hin omtalte Efterretning fra Svendborg fik vi (241) saa med J.N. idag, i en Skr. fra Sp. dateret 4^d Februar, men Barnet var født den 25^d Januar, altsaa 14 Dage gammelt.

7/2 42

Idag Fastelaven Mandag er det smukt Veir, og jeg er temlig vel, sov godt sidste Nat, og naaber nu, at Gud for denne Gang lader det være - Nok. Jeg har gaaet 3 Gange idag fra Degneboligen op til Kroen før end Middag. Jeg synes nu at være kommen meget vel til Kræfter saaledes som omtalt er, hvortil ogsaa har bidraget den gode Passelse som i senere Tid er bleven mig til Deel, fremfor i Begyndelsen af min Sygdom, og de Udladelser derom i det Foregaaende, bliver dermed tilbagekaldt, saasom det skeete i min Ømfindelighed og Mismodighed.

I Avisen idag staaer, at Antalet af dem, som har besøgt Or. Leenm, og viist sig Deeltagelse, var saa stort, at en Protokol maatte udlægges, hvori de kunne skrive deres Navne, da det var umuligt at tale med dem Alle personligt. Under denne Dato skrev jeg til Sp.

(8/2 42)

Nu reiste Jacob C. til Ørsted, han kom igaar, tillige med Brod. R for (242) at høre til mig; men da jeg har sovet vel i Nat, og Gigten staaer ved det Samme, saa er der ingen Fare, hvorfor vi skiltes ad med Fornøjelse. Mig leverede han 5 Rld enten til en Favn Brænde, eller til hvad jeg vilde, og til de Andre udbetalte han ligeledes Penge.

(9/2 42)

Med min Sundhed er det Gud skee Tak i Fremgang, de sidste Skrubler om Vattersot, paa Gr af de lidt nævede Been, have vidst intet at betyde, saaledes som den Trangbrystighed jeg mener at spore om Naten. Denne kan være kaldet frem ved andre Leiligheder, og af andre Aarsager, saasom nogen Forkjølelse, Kolik, etc. og behøver ikke at udledes af Vattersot.

Jeg har idag til Tidsfordriv læst Hr Skolelærer Schous Epistler til Past. Børresen; han maaler denne Skjæppen fuld, og i 3^d Epistel finder jeg Hr Schou bitter, endog noget paa sin egen Bekostning; thi her har han aldeles undladt sig til at ironisere og raillere med Bs Færd i Repertoriets. Han er en begavet Mand, der formaaer at holde Hr B Stangen, og denne har aldeles fortjent Benandlingen, thi han optræder fordægtigt, (243) falsk og tvetunget. Idet han kysser, fører han Abners Sværd under Kappen, eller med andre Ord i det at han omarmes med den ene Arm, da skriver han et - Kors - paa Skolelærerens Ryg med den Anden, hvilket han gaaer med

til Morøe for Hr. B. og Consorter, uden at kunne skjønne derpaa - For nylig har man et Stk om: Hvor lidt der nærer til for at blive Skolelærer. Dette beviser man dermed, at naar det glipper paa andre Veie, saa kan man endnu kom frem som Seminarist eller Skolelærer; at Mangen Een, efter en kort Forberedelse, enten paa et Seminarium eller ved Privat-Underviisning kan faae Dimissionsexamen, og ind i et Skolelærerembede; ja den, som har nydt Underviisning i en god Borgerskole kan saa meget som Landsbyskolen kræver m.M. Men Enhver seer let, at Hr. B. troer sig at skrive for Gjæs, eller andet Fjærkreatur, thi man taler allene om Undtagelser, som have rundet Sted, ikke blot i Skolelærerstanden, men ogsaa i Præstestanden, som ogsaa har sine Privatister, sine Collegieneste, som have deres hele Viisdom af Manuducternes conciperede Hæfter, og man taler i saa Fald aldeles ikke om, hvad den sande og egentlige Skolelærer bør vide, thi at een af hans skildrede Skolelærere skulde kunne undervise og danne med samme Held og Frugt og Virkning, som denne, det (244) er ogsaa ikke for Alvor hans Mening, ikke engang efter hans senere Raisonnements i samme Stykke.

(1/2 42)

Igaar erholdt jeg de 1ste 4 N^o af Almuevennen udgivet af R. Sørensen, og F. Hansen. Indholdet kan være godt nok, maaskee interessere Menigmand hvor for det er skrevet; men Talentet eller Filen synes ogsaa at savnes i det. Frisindet synes det at vilie blive. - Saa fandtes ogsaa i O. Th. Avis Begyndelsen og Enden af Or. Lehmanns Forsvarstale i Høiesteret hvilken Tale nu faaes i Boghandlen for 3/4. Den er meget interessant at læse, og hele Talen har unægtelig givet Liberalismen et Fremstød. - I samme Avis N° 23 medder det i et til Randers indløbet privat Brev fra Trondjem af 23 Januar, den afbrændte Deel af Byen, der laae i den modsatte Enden af den sidst hjemsegte, udgjør 5 a 600 af de bedste Trænuse. Ilden opkom under en næftig Storm. - Beklageligt er det, endog for Mennesker, som ere de Brandlidte uvedkommende, at tvende Ildsvaader i saa kort en Tid er overgaaet det arme Thjem, hvormeget Mere for Slægtninge, og Venner, som regne deres Opnoid der i (245) Byen, for deres bedste og lykkeligste Aar.

(12/2 42)

Idag føler jeg mig noget mindre stærk, formedelst min Diæt igaar, gl. Snursuppe og stegt Flesk, Slige Sager have altid Indflydelse paa Sind og Sundhed. Jeg fik igaar Brev fra Contoret angaaende mit Værgemaals Regnskab, som skal være indgivet inden 14 Dage; Brevet var dateret 9 Febr. - Madm. Clemmensen kom her i Eftermiddag tillige med - Anne - og forærede 2 Skp Hvede - Saa kom her ogsaa en Snedk. Boie med sin Søn, som havde ved Kronpr. Medvirkning erholdt en Friplads ved

Tegneacademiet i Khv., men Høisamme kunde ikke ene forstrække nam med frit Ophold, hvorfor Faderen bad om en Gave tilhjelp i denne Anledning. Jeg gav ham 5^{sk}. Endeel Tegninger af Sønnen foreviistes; de røbede unægtelig Talent. Det er samme som tegnede i Bommen ne paa Roerslev Mark. Idag fik jeg ved P.O. et Par Ord sendt til Bogn. Milo om hvad jeg havde faaet af Almue-Vennen.

I den nye Almue-Ven af R. Sørensen omtales nogle af de Ceremonier som Haandværkerne i gl. Dage maatte underkaste sig for at vorde Svend.

(246) Saaledes maatte en Felbereder lade sig tornekrone endog til Blodet flød, nedad Kinderne, en Snedker spendtes paa Hølebænken, og en Dreier fik et drøit Ørefigen med Bemærkning, at dette var det Sidste han maatte tage uden at slaae igjen.

Endnu maa jeg bemærke, at i Formiddags hørte jeg Lærken qvidre.

(13/2 42)

Sidste Nat var Gigten mindre rolig, den stak og primede i adskillige Steder, dog synes mig, at det nu i Øieblikket er som sædvanlig. Som Aarsag til den større Uroe turde Madm. Clemmesensens Besøg igaar være, samt den dermed større Nydelse af Fødemidler, som muligt skred over det, hvad burde at være. Idag nar jeg staaet op i Kulden, ligesom jeg i Aftes lagde mig i den thi nu har Moder flyttet Ilden udaf Kammeret ind i Stuen, rigtignok uden mit Samtykke, eller Adspørgsel. Om Eftermiddagen spadserede jeg i det ynd Veir frem og tilbage paa Kirkegd. indtil Sveden stod i Ansrud.

(14/2 42)

Iaftes indkom Forvalter Mørch ner fra Fredrichslund af pure Humanitet (247) for at spørge til mit Befindende. Han navde været paa Nymark. Dhrr Mehl og Rønning vare ner. Sidste logerede her om Naten.

(15/2 42)

Idag ernoldt jeg 4 N^o af Bondevennen. Ligeledes var jeg nogle Timer i Skolen, hørte selv Børnene, Lexien, m.M. (16/242) navde jeg en meget urolig Nat, Gigten ulmede i alle sine gl. Verksteder, og selv sov meget lidt. Madm. Olesen besøgte os i dag hun var i Kirke. Ole bringer en Bog, Huuskalenderen af Fr. Frølund, njem fra H.J. som nar anskaffet sig den. Prisen 17^ø er saare Billig, og Pag 10 til 12 er et kraftigt Indlæg for Skolelærernes Sag, og om at en Lærer er sin Løn værd. Stykket slutter med følgende Ord:

"Skam og Skjændsel nvile over nver den, som ei gjerne giver Ungdommens Lærer, hvad nan behøver til tarveligt og anstændigt Udkomme; men dobbelt Skam over den, som lader sin egen eller sine Børns Lærer lide Nød, naar nan er gammel og svag".

20 / 2 42

For en Dagstid siden ernødt jeg Orsa Lehmans Forsvarstale for Høiesteret; den er vistnok godt nødt. I Avisen idag - 21/2 42 - læser jeg, (248) at Prof. Ussing har døleret over, at bemeldte O. Ln. havde Frined til at modtage Besøg i sin Arrest, m.M; men tillige, at Mag. Monradt paa- talte dette, som Noget, hvorover man ikke kunde andet, end forundre sig.

22/2 42

Idet jeg idag gik i Skolen for at høre Børnene kom Hr. Dr. Bojesen til min store Fornøielse derind, han var paa Embedsvegne for at undersøge Mogensens mentale Forfatning. Han examinerede mig nøie anstrængte sig med Flid, for at udforske Aarsagen til min Sygdom; og han vilde, at det var Diætsfeiler, hvorfra den niurerte. Heri tager man vistnok alligevel Feil? Saa rik jeg idag ogsaa Brev fra J.C., et Bud var foranstaltet nernen ene for at spørge til mit Berindende. En god Handling, udiørt med Troskab mod Gud og Pligt - har sin visse Løn! -- Pastor Børresen har givet Sv. i "Fædre." paa et i dette Blad for nogentid siden indrykkede Inserat af en Skolelærer. Bemeldte Sv. er i alle Maader saa Børresen. Etpar Skolel. havde for nogentid siden sagt om denne Herre, at naar man rik med Skolelærere at gjøre, da blev man altid grov og uartig. Siden opfordrede man dem at bevise det, tilbød sig endog at (249) vilde gjøre dem Afbigt ifald de kunne bevise det. Havde omtalte Svar dengang været produceret, da vilde det have været dem let at tilvejebringe dette Beviis.

Past. B. anfører: at hans nærv. Modstander har aldeles tilladt sig at forvanske hans Pastand. Han indrømmer selv at man har: "Men jo mere man maa erkjende, at Skolelærerforeningerne ikke ere hvad de burde være, desmere bliver det Pligt for Enhver, som har Leilighed dertil, at komme dem til Hjælp, at lede dem i det rette Spor og saaledes føre dem, nærmere deres rette Bestemmelse". At disse Foreninger strax, mere end andre menneskelige Ting, kunne begynde fuldkomne, eller være uforbedelige, troer langfra ingen Skolelærere, men at de skulle være saa forreilet i Anlægget og i allerførste Begyndelse, at det bliver Pligt for Enhver, som har Leilighed dertil, d.e Alle som ere i Nærheden og have Tid, (Indsigt og Dygt) taler man ikke om, at komme dem til Hjælp, det troe de heller ikke.

28/2 42

Igaar var der Skolel. Holm med Familie, man har lidt af Slesvigerne Indbildninger i sig om, at de ikke vilde være Jyder. L. Ps blev lagt i Kiste, fra Gaarden nidsares en - Kurv. Lidt Sne var falden i Nat. I Aviserne vare intet Mærkværdigt, blot at Peels Forslag til Kornlovens Forandring bliver foretaget i Und.muset, at Danebrogordenen herefter

(250)

- 1/3 42 -

Igaar var jeg til Begravelse efter B. P.s. hvor vi virkelig levede godt, eineller skaanede jeg mig stor, dog berinder jeg mig, Gud skee Tak, vel idag. Da jeg i Nat Kl. 2 vaagnede, var der i det venstre Knæ nogen Bømmelse, som eineller er ganske borte i Øieblikket; men jeg troer det kommer snarere af, at jeg igaar gravede med bemeldte Been, stødte med Spaden, end af Eden. - Idag saavel som afvigte Nat har det regnet betydeligt.

2/3 42

Sendte med N. Pedersen Brev til J.C. samt en Kurv til nogle Flasker. Han vilde til Barløse. Veiret klarer af, og Luften tørrer dygtig paa Jorden. Idag føler jeg, Gud skee Tak! Intet, der kunde menregnes til Forseeelse i Diæten fra igaar. Men jeg staaer mere Fare i saa Henseende her hjemme, hvor ingen Orden er i Tillaevningen som oftest eineller i Tiden, og jeg maa til det, enten det er tjenligt eller ikke. - N.P.s kom om Aftenen med 4 Flaask. samt Brev fra J. C., meget kort, men glæder (251) mit Sind i dets Inderste, saa han forstaaer mig. Han har saa travlt, den unge Seidelin er i Khvn, og J. prædiker i begge hans Kirker om Torsdagen, istedetfor om Onsdagen, har hans Confirmander m.M. Gud skal vide, hvad Past. S. gjør i Khvn? Palmesøndag nolder J.C. Confirmation i Barløse - Jeg har ellers idag skrevet et Circulaire til Læseforeningens Medlemmer - dateret 3 Martii hvori de opfordret til at antegne N^o paa de Bøger, som de have liggende i deres Eie, for derved at komme paa Spor efter, hvorledes det staaer til med Bogsamlingens Tilstand, hvorvidt den har alle sine Bøger eller ikke. -

4/3 42

Cronberg R. T kom hertil kjørende i Eftermiddag, han havde skrevet mig til, at han havde Noget at tale med mig om, hvorom han ikke kunde skrive. Hvad det egentlig var blev jeg ikke klog paa, medmindre det var om et Arrangement af hans Eiendele, thi han fortællede, at en Dinesen vilde give ham 1400 Rld for hans Embede og en mindre Jordlod; desuden talte han meget om, at det var paa Tiden at tage en Beslutning. Sandsynligt var noget heraf en Indledning til noget Andet, men jeg forstod det i Øieblikket ikke.

(252)

R. Sørensen troer sig Valgberettiget og Valgoar til Forstanderskabet, fordi hans Skolejord efter den nye Matricul faaer over 1 Tønd. Hkr, men Samme gjør ogsaa Jorden hertil denne Skole, følgelig tilkom mig samme Rettigheder.

6/3 42

Igaar var jeg første Gang efter min Sygdom hos P. Sv. som var ikke hjemme, og Overgaar var jeg hos O. Hansens. P. Sv løber i denne Tid med en Liste over Skolekornet som han har ladet forfatte, først hos P.O, siden hos Mehl. Hidtil har jeg ikke været tilfreds med Samme. - Millius var hjemme - vidende. - Veiret er meget stille og godt idag; dog har det frossen inat.

- 7/3 42 -

Afvigte Nat har jeg været upasselig; kun sovet 4 Timer, om Aarsagen er Vinteren, der alvorlig yttre sig, eller min Diæt, det veed jeg ikke. Igaar fik jeg Hønsesuppe med Melkager, og Pandekager om Eftermiddagen - 3 i Tallet - det veed jeg ikke. Nogen Ømmelse fandtes i mine Knæ, nogen Kollik i Maven, og Langsomhed ved Urinen i Morges, hvilket Sidste pleier at følge med Kulde. - O. Thomsens Avis havde idag en Un-
(253) derretning om Dampskibets-Præsidents-Skjæbne. Samme fandtes i en Flaske, skrevet af en Gjestlig, og sørgelig. Skibet var kommet ind i Isen, kunde ikke overvinde Modstanden, hvorfor man forcerede Dampens Kraft, indtil Kjedlen sprang. 4 Baade vare under Forceringen satte i Van(d) og alle som frygtede Udfaldet tilladt at forlade Skibet og stige i dem, hvilket saamange, som de kunde rumme benyttede. De fik Flasker med Opium i overleverede for at de naar al Redning var ude kunne drikke af denne, og indsove i den anden Verden. - Jeg kan endnu staa ved Kirkedørren og see Dynes jerg paa Taarup Mark, samt Hedeskoven i Kjærtesogn, to gamle Bekjændte og Venner fra min tidligste Ungdom; et Beviis for, at mine Øine see langt borte.

8/3 42

Idag ere nogle af Sogneforstanderne henne i Grybsvad for at tale med den Deputerede for dette District om Adskilligt, blandt Andet om, at Confirmationen skulde udsættes til det 16^d Aar for Drengbørn. En meget priselig Sag! Kl. halv 1 begynder det at regne store Draaber midt i streng Vinter - P. Sv. talte ikke om i Morges, da han var her, hvorledes det gik Skolekornlisten igaar i Forstanderskabet, om den blev underskrevet, hvilket jeg nok ønskede, skjøndt den var knevent nok beregnet, efter deres Vidende, men der var en Feil i Sammentælling af 1 Tdr. Byg
(254) til min Fordeel, paa en af de første Sider, en Mente var glemt, saa der stod 2 istedet for 3. - NB. Samme Feil maa rimelig P.O. ogsaa have haft i sin forfattede Liste?

Idag er jeg endeel bedre end igaar, sidste Nat sov jeg godt fra Kl. var 9 til 2, gned min Mave meget, og i Formiddag havt —. Det er mere Kolik og Obstipation, hvormed jeg drages, end Gigt; hvilket af disse Onder, der er Moder til det Andet, det veed jeg egentlig ikke, Men upassende Diæt, Meelmad og store Rationer, vise sig altid som Aarsag til begge omtalte Onder.

9/3 42

Efter Pr. Fortælling til M. er Kornlisten underskrevet til min Løn i Forstanderskabet den 7^d d. M. Saafremt den bliver gjeldende, hvilket jeg vel tør vente, saa kommer jeg til noget Fast i denne Henseende, kan vel ei heller taee ved samme, saasom Brøkerne kan regnes for Hle, og Listen har ovenmeldte Feil til min Fordeel. - Sidste Nat befandt jeg mig mindre Vel, saasom jeg laae iloe, og ærgrede mig over det. Det mindste har Indflydelse paa mig, det staaer ikke i min Magt at afværge det.

Om Eftermiddagen gik jeg til Landm. Olesen, hvor der blev taget mod (255) mig med al den Velvillie, og det Venskab som er mulig. To Galthegrise blev os lovet, som skulde modtages den 11te d. M, hvoraf kun den ene skal betales. Landm. fortællede at 2 Sogneforstandere havde været oppe at slaaes, nemlig P. Andersen og Chrstf. Michelsen, samt at de havde skjeldt hverandre, m.m.

P.O. har i disse Dage en Udsigt til en Condition i Svendborg, paa Grund af et Avertissement i den Hesp. Avis. Gud give det maatte lykkes for ham, og at han vilde blive stadig, alvorlig og paalideligere! Man mener det er en Garver Ravn, som ønsker en Contorbetjent. -

10/3 42

Paa Sengen i Morges fik jeg Brev fra Lotte hvori hun omtaler en Peder Jacobsen Sparre, hvilken Gud kjender. Bemeldte Brev havde Hart bragt hertil, det var af 28 Febr, altsaa været længe i Bringernes Værge. Sp. havde travlt til Markedet, som vel ret signe ham. Til Maii faaer de en Pige. -

14/3 42 i Indsløv Kroe, hvor Skolelærerne vare indbudne at møde, for at see og betale Festpocalen til Provst Seidelin. Det gik overal Forvent- (256) ning vel af. Den hele subskriberede Summa beløb sig til 52 Rld. - Men om Aftenen havde jeg deroven paa nogle sure Timer; nemlig en Trængen og Standsning af Urinen, som var frygtelig. En Dagstid efter saa jeg noget rødt Gruus i Potten, sandsynligviis Aarsag til bemeldte Ulempe. Moder kogte Havregrød og lagte paa Underlivet, hun kom heedt Vand i Natstolen, og jeg sadt over Dampen, endeligt hedde hun Duge og lagte paa Maven, hvorfor Standsningen endelig veeg.

17/3 42

Læstes i Martii Hæftet a et vakkert Stk. om Folkeskolens Emancipation af Schneekloth. Heri stræber han heldigt at vise denne Skoles Bestemmelse, Maal og Tendents; nemlig: Aandens Udvikling og Forædling. Saasnart den afviger fra dette Maal, virker for Brugbarheden i Livet, foretrækker den det Lavere for det Høiere, Legemet for Aanden, bliver en Borgerskole istedetfor en Folkeskole.

Ligeledes læstes i Hesp. Avis, Kronpr. kommer "tilbage til Khv. den 20de og afreiser Dagen derpaa til et tydsk Bad. - Der tales i denne Tid

(257) meget om en Forandring, der vistnok, hvis den realiseres, vil om ikke forbaase Mange, dog smerte de Fleste. Afreisen til det tydske Bad er nok en - Forviesning paa vis Tid, ligesom Forandringen er Serepation mellem Krp. og Gemalinde".

-18/3 42-

Igaar kom P. Sv. med et Riis Papiir, kjøbt hos Petersen i Odense til 20 ; samt en Flaske Blek fra Khvn af Melbyes Lavning, hvormed disse Linier skrives. Man seer nu om det bliver sortere end det ovenfor Skrevne. - Jeg klarerede Kromanden idag med 8 , hvoriblandt var 2 Kander Brænde-viin. Veiret er daarligt i Dag, samme var det igaar, og Jevndøgnstormene yttre sig.

-20/3 42-

Igaar hjemmedøbte jeg et Barn, M. C. Pedersdatter, men det lever nok, i det mindste saae det ikke dødeligt ud. Præsten anmodede mig derom. - Idag holder J.C. Confirmation i Barløse. Gud give ham sin Aand, den indre Varme, for Ordet, Sandheden, Livet! - Idag har det været een af mine tungere Dage, ikke i Henseende til min Sygdom, som har været taaelig, men fremkaldt ved Andre, baade ved Handler og Ord. -

Jeg har idag, tillige med Ole, overslaaet Jorderne i Lykken, hvis Drift (258) jeg aldeles omgjør. En smal Vei løber midt ned ad Lykken, deler denne i 2 ligestore Dele, hver Side bliver igjen deelt i 3 Læg, og hver af disse i tre Agre eller Hutte, som gaae sønder og nord.

22/3 42

Igaar var jeg første Gang i Pstgd. efter min Sygdom, hvor jeg blev m.g. modtaget, og maatte give Løfte om at komme snart igjen; og da skuloe en stegt Hane - Kalkuner - og 1 Flaske rød Viin sættes paa Bordet. Saavel igaar som idag har Veiret været smukt. - Kronprindsessen er vistnok reist hjem for bestandigt, saasom hendes Tøie føres tilbage i Dampskibet Kiel, der med samme har gaaet flere Gange. I saa Fald er det ude med den oldb. Stm.

Med vort Forstanderskab gaaer det kun i Maadelighed, det indgiver Forestillinger til Amtet alle Øieblikke, vilde gjerne virke som Lovgiver, og tildrage sig Opmærksomhed; men destoværre Paafuglen beholder sine laadne Been, og Vingerne ere for afmægtige til at hæve den jordiske Krop op fra Leret, hvoraf den er dannet. Uvidenhed og Egen nytte ere 2 Ingredientser i dets Blanding; disse bundfælder alle Andre, og bestemmer Udslaget. - Idet jeg skriver ovenstaaende kommer Brev fra Sparre, hvori han tilmel- (259) der P.O., at denne har en Condition i Svendbg. hos en Garver Ravn, og 80 Rld i Løn aarlig. Vilde nu Gud styre for ham, give ham Stadighed, Lyst til Arbejde, sam(t) Troskab og Flid, da kunde han endnu blive lykkelig, og en bedre Fremtid lyse ham i møde!

23/3 42

Iaftes var jeg hos P. Sv., som var meget resigneret, omtalte Forstanderskabets Uerfarenhed og Ukyndighed, m.M. Inat har det sneet; det fryser til Morgen.

27/3 42

Begge Dagenes Barselgilde hos C. Kamm ere tilende, man punscede og brammede og sang m.M. Offeret var kun almindeligt. Igaar var O. Skomager hos J.C. i Ørsted uden mit Vidende, efter Peters Bestemmelse, for at anholde om Bistand til hans Eqvipering. Forleden gav J. ham 5 Rld, da han var hjemme, hvilke han endnu ikke har anvendt til noget Nyttigt, forsaavidt jeg kan dømme, og nu faaer han Lov til at tage Alt paa hans Regning i Middelfart, hvad Farbr. R. og jeg finder nødvendigt, hvilket er meget gavmildt og broderligt. Kun at det vækker alvorlig Eftertanke hos P. at han haaber det er - sidste Gang.

28/3 42 eller 2 Paaskedag, da blev ingen Gudstjeneste, saasom der vare kun 2 Tilhørere. Mit Paaske Offer var 29 Rld. I disse Dage har det (260) været fælt koldt. Hans Degn begyndte at grave Langfredag paa en Vandgrøft nede i den anden af Løkken, og skulde have gravet den færdig i disse Dage, men da har man ikke seet ham.

29/3 42

Ved en Leilighed kom jeg i Aftes ind til H. J. hvor der blev talt om allehaande, Forstanderskabet angaaende samt Skolevæsenet. H.J. er nu fidel; indbydende og flink. Kun hakker han noget i P. Sv. Renomee, og fremstiller ham som den, der svarer stridende mod Skoleembædets Interesser, men samme gjør denne imod hin. Igaar kom en Cancelliskr af 10de d. M. hvori Collegiet bifalder at der aarlig gives Marius et Lønnings-tillæg af - 20 Rld. - samt at den Mark eller 16 pr. Tdkr. ophører dog uden mindste Garantie for, at Biskolen skal vedblive i dens nærværende Vilkaar, hvilket var Forstskbts og Beboernes Formening. Andragendet derom har ikke fastholdt dette Punkt, hvilket man kunde vente af Concipisten. - Lotte er hjemme i Paasken, hun kom den 23 Martii om Aftenen, og skal reise igjen den 31de. Efter hendes Beretning gaaer det nok an med Sp.s Omstændigheder.

30/3 42

Pløiede de øverste Beboere af Fjellerup til Havre for mig, hvoriblandt (261) S. Junge, som Alle gjorde deres Sager meget godt, Idagsaaede jeg ogsa Kaalfroe.

1/4 42

Børnene d.e. Confirmanterne gik nu herfra hvor jeg tog Afsked med dem. Det lykkedes mig nogenledes at stemme dem; som da ikke er saa vanskeligt i det Øieblik - Alle kom til i Aar.

Ole staaer øverst af Fjelsted Sogns Børn, endog dem af Fjellerup Skole, men neden for alle Harrendruper. Vi ventede dog, at Præsten havde sat ham øverst, saasom han er uden for Bondestanden, og vistnok den Bedste af Confirmanterne, men det troede han vel at være mod Reglen? - Møller Herings Søn gav mig en Specie, skjønt han ikke havde gaaet i Skolen her, eftersom han selv holder en Informator til sine Børn.

Igaar, den 31 Martii, optog vi atter 10 Tønder Kartoffler, altsaa ialt 25 Tønd.

4/4 42

Idag var Forsvanderskabet samlet herved Skolen for at bese den gl. Tørvekube, som skulde underkastes en Reparation; men de fandt, at Sognet i Aar ikke havde Evne til at taale denne Byrde, saasom det skal bygge et Fattighuus paa 14 Fag. Dog forlangte de det i det Gode, hvorfor jeg ogsaa samtykkede deri, skjøndt det var lidt motiveret.

(262) En synderlig Historie indtraf her samme Dag i Anledning af et Stykke Rav, som er kommet ud af mit Skatol, hvor det i mange Aar har ligget, nu er blevet slaget i Stykker, var kommet ned til Ole Skomagers, m.M. - P.O. viiste sig herimod mig, ligesom han saa ofte har gjort, saaledes, at det baade bedrøver og smerter mig. - En lille Trøst ved Siden af dette var en ny Sendelse af 12 Flasker rød Viin fra J.C.; jeg har dog een Dito endnu af de sidste 8.

5/4 42

Idag er Veiret smukt, Veirglasset er steget betydeligt; men underligt at jeg endnu ikke har seet Storken? Vi lagte en Fascine nede i Lykken. Siden henpaa Dagen saa jeg Storken første Gang i Aar, hvorfor der ingen videre Underlighed er i den Sag; Blot det er sildig.

7/4 42

Snedkeren staaer her i denne Tid for at gjøre en Sopha, Stole og et Klædeskab til P.O. Men vi fattes Plankerne, som Snedkeren meente at kunne skaffe, hvilket nu synes at slaae Feil. - Medens jeg skriver dette, kommer P. og fortæller at Brahesholm er afbrændt igaar den 6 April.

(263) 8/4 42

Igaar kom Pr. og forlangte at laane 5 Rld, hvilket jeg ogsaa gjorde, saasom det skulde være paa 8 eller 14 Dage. Siden gik han op i Byen, hvor han blev til vi vare gaaede til Sengs, da J. Madsen kjørte ham hjem. - Ogsaa kom Chr, Jæppesen herop med 2 Bøgeplanker som han ikke fik Betaling for, men har dem tilgode. - I disse Dage er det fælt koldt. - Her er kommen Bud, siger Moder, at Madame Clemmensen er syg, at Nogen skulle komme der ned, i Eftermiddag. Det vilde være stor Skade for Anne, dersom hun døde, og for os Allesammen. - Saafremt J.C. ikke kommer i Eftermiddag, hvilket han neppe gjør, da kommer han ikke i denne Uge.

9/4 42

Iaftes var jeg oppe til Sognefogdens første Gang efter min Sygdom, de havde mistet et godt Føløg Dagen forud, som ikke fødte Føllet. -

11/4 42

Igaar var jeg paa Billesbølle, for at faae en Vogn til at udkjøre Gjødning til Staldfodring. Enken havde solgt 2 Kjør for 66 Rlds. Begge. Idag læser man i Avisen om Brahesholms Brand, der destoværre er sandt. Flere Creature brændte. Folkene havde vel sagtens ogsaa mistet deres Smule Gods? Assurancen var kun lav, Bygningerne 9600 Rld, og Indboe og Besætning 11,500 Rld. Ilden er opstaaet i Laden, (204) rimeligviis ved Uforsigtighed. I Eftermiddag skulde jeg til Hbgd; (Mad. Clemensen er syg) for at indberette Doctoren om hendes Sygdom. En stræng Kulde har vedblevet i flere Dage, April falder tør; som efter de gl. Sagn skal være godt.

12/4 42

Jeg var saa paa Hbgd; Mdm var tem. syg, men Anne var det ikke mindre, laae ligeledes til Seng, og var mismodig. Jeg trøstede hende det Bedste jeg kunde.

Idag har jeg kjørt endeel Møg ud til Staldfodring; sikkert 1/3 af hele Mødingen. Kulden vedbliver lige slemt. Endnu er der ikke begyndt med Havearbeidet, blot Kaalen er fløttet, og Gravningen er begyndt.

13/4 42

Plantede 5 Graner udfør den øverste Ende af Haven, bitte smaae, og de ville neppe blive store. Den ene blev borttaget 2 Timer efter at de vare satte, uden at jeg har kunnet opdage Gjærningsmanden. Idag, (den 14/4) er Kulden mindre. Skolelærer Cronberg var her igaar angaaende vor Rejse til Provsten, den 20^t dennes, Provstens Geburtsdag. Aftalen blev, at jeg skulde komme til Gjølsted den 29de i Middagstiden, for at følges med Cronberg til Kreiberg i Sandager, hvorfra vi alle Tre i Forening reiser til Skolelærer Kjør, for at logere om Naten. Dagen derpaa, ommeldte 20^t April, den Tid paa Dagen Provsten ønsker, overrækker vi ham Pokalen.

Forunderligt er det, at J. ikke kommer hjem; efter hvad han har givet Haab om, nu 14 Dage efter Confirmationen; jeg er kun bange, at han ved Ilden paa Brahesholm, hvor han vist var tilstede, er kommet til Skade?

15/4 42 idag er Veiret bedre, den slæmme Kulde er mindre, og Solens Varme fornemmes lidt mere end i de forrige Dage. - Igaar læste man i Avisen, at Stænderne ere indkaldte til den 7de Julii. Procurator B. Christensen er ved næste Ret idømt en

Mulct af 500 Rld for hans Inserat i "Fædrelandet": Enighed i det Væsenlige. Hvilken Dom blev motiveret ved det af Tiltalte brugte Udtryk: "at to Aarnundredes Absolutisme ikke sporløst kan have vandret over et Folks Nakke".

Tvende Brødre Josepn Reventlow-Criminil og Henrich Reventlow Criminil ere udnævnte til, den Første Cancelli-præsident, og den Anden til Minister for de udenlandske Sager.

"Fædrelandet" har uforbeholden bedømt deres Udnævnelse, og naar man tillige seer paa, at Prinsessen af Augustenborg er udnævnt til civil og militair Chef for begge Hertugdømmerne, da turde der forestaae Danskheden en alvorlig Prøvelse.

(266)

16/4 42

Endnu vedbliver den slemme strænge østlige Vind, og Nattefrost, hvorved Rugen og hele Planteriget lider. Idag skulde vi til Skrifte.

17/4 42 vare vi i Præstegd. om Eftermiddagen, hvor der blev taget vel mod os, og vi besaae Præstens Have og Stald m.M. som er i god Stand.

18/4 42

Er det meget smukt Veir, Vinden er drejet sig sydlig, og Vinterklæderne ere for tunge.

19/4 42

Til Morgen er det et tykt Taageveir, som vi naar ikke have Mage til; og dog er det mildt. Iaftes leverede P. Sv. Marius 20 Rld, som denne igjen laaner P. O. til sin Eqvipering. Taagen svandt og det blev smukt Veir. - Om Eftermiddagen Kl. 6 kom J. hjem; han sagde: at Formeningen var, at Ilden var paasat paa Branesholm. En af Tjenestefolkene, som var opsagt, egentlig en Dagleier, var mistænkt for - Udaaden.

20/4 42

Saaede jeg 17 Skpr. Chevalleerbyg og 4 Skpr. Vikkenhavre i de 3 Læg i den nordlige Side af Lykken, endnu ere Kartoffelagerne i det første Læg liggende ubesaaede.

(267)

23/4 42

I Sl. hos Lædm. Olesen for at sætte et stort Europaa Kaart paa Lærred - 24^d leverede Millius 4 Rld. til Søster Maren i Ørsted, som var hendes Renter for 1841. Samme Dag jeg var hos Olesen, var jeg omme hos Trane for at see hans nye Maskine til Skindstampning, som gik første Gang. To Heste trak den. Denne nertil Sognet kommende nye Familie ere meget agtværdige Folk, stille og virksomme.

25/4 42 Foraarstørren vedoliver. Isen ligger nver Morgen paa Vandet, og Aartiden eller Grøden er ikke længere fremme end andre Aar. - Idag læser man i O. Tn. Avis at O. Lehmann udkom af sin Arrest den 21^d Kl. 12^t, kjørte hjem til sin Bolig, hvor en Mængde velklædte Folk modtog ham med et - Leve. Han er nu fuldkommen restitueret for sin Knæskade. Han modtog rolig og urørt de Hyldingstegn, som de Forsamlede yde ham. - 26/4 42 Endnu i Dag sees ingen Blomster paa det øverste Kirsebærtræ, skjøndt det har været en god Vinter, og man har meent Grøden kom tidlig. Ifjor saaes disse den 29^d - og overfjor 1840 saaes de den 27^d, altsaa næsten ingen Forskjæl paa Grøden i de 3 Aar. - Ved min Hjemkomst den 1te Maii fandt jeg det (268) øverste Kirsebærtræ med hvide Blomsterknoppe, hvorimellem enkelte Støvnaale stak igjennem. Den 30^t April var jeg i Dreslette, for i Forening med 3 Andre Skolelærere, Crønberg, Kreiberg og Tørsleff, at overrække Provsten en Festpokal i samtlige Baag- og Vendsnerreders Skolelæreres Navn. Reisen dertil var meget interessant, vi kjørte gjennem Brahesborg, og Frederichsgave. Sidste Sted besaae vi siden om Aftenen hvor en ret kongl. Pragt herskede i det indvendige af Slottet, hvis Forsiring skete ifjor Sommer. Pokalen blev modtaget med største Fornøielse af Provsten. Comiteen blev indbuden til at spise til Middag, hvor Provsten drak alle vakkre Skolelæreres Skaal, samt den tilstedeværende Comites.

3/5 42

Idag fik jeg Brev fra Svog. Knudsen, at J.C. igaar var i Odense hos Biskoppen for at anholde om, at Bestyrelsen af Præsteembedet i Barløse maatte blive som hidindtil, hvilket skulde efter deres Mening dernenne forandres saaledes, at en fast Caplan ansattes i Barløse m.M. Men, hvorvel Provsten fortalte, at Sagen skulde gaae igjennem alle Instancer, saa omtalte han aldeles Intet nerom; meget Mere roste han (269) J.C. og sagde han vilde vedblive at erholde en 300 Rld aarlig, saalænge den varede. Underligt om han havde fortiet dette?! Eineller indseer man, hvad denne Forandring i Bestyrelsen nytter til, thi denne Justitssag kan ikke vare meget længe, og blev man da belønnet med en Caplan meer, saasnart Sørensen frikjendtes, eller kom i sit Embed igjen.

4/5 42

Iaftes saae det ud efter Regn, hvortil vi trænge, især Rug og Græs, men idag er det forbi, og Veiret er varmt og tørt. 6/5 42 reiste P. C. til Svaneborg, N. Larsen kjørte for ham for 3 Rld, og Chr. Junge var ifølge med til Odense. Han blev nu temlig godt udstyret, for det meste ved Mariussen Bidrag. Gud give nu sin Velsignelse til hans Forenævnte, og lade ham blive stadig, sindig og troel

Den 6-7/5 lagte jeg Kartoffler, en 10 Tønder salt, baade i Haven og i Marken, og i disse Dage fik vi ogsaa en ret god Regn. - Endnu den 8de regner det, og Jorden er nu gjenneblødt tilstrækkelig. Farb. R. med Familie var her den 5te dennes paa Reisen til Ørsted; jeg skulde, efter Aftale, møde ham i Eftermiddag Kl. 5 i Græmmerlykke for at faae at vide hvorledes Sagerne staae i Ørsted. - Snedker Holm bliver færdig idag, han har nu været her i 4 Uger; men det værste er det med hans Betaling. thi jeg har ingen Penge.

Om Eftermiddagen Kl. 5½ traf jeg saa min Broder i Gr.Lykke, paa sin Hjemreise; han sagde, at der var intet om den Snak med en Caplans Ansættelse i Barløse. Samme saa jeg siden i et Brev fra Jacob selv.

10/5 42

Igaar den 9de sankede Skolebørnene Steen her i Løkken, og kjørte dem med det Samme i en Facine i den anden Ende i Løkken. - Idag døde L. Rasmussen Bb. Gr. En stærk og stor Mand i de bedste Aar. Han skal begraves Onsdagen den 18 Maii. - Ved at tælle Blommetræerne i Haven, befantes 60, som bærer Blomster. Endnu have vi Bygeveir, en Kul efter den anden, Græsset er snart fuldgroet. Frugtræerne er i Anbrud, hvad Blomstringen angaaer, og de ere te de meget godt. Nu er det deiligt baade i Have og Mark. - Et Rygte siger idag, at Hamborg er brændt, det brænder endnu, 8te Dage efter, at Branden begyndte. Det skulde have begyndt den 4 Maii, men det synes, at O. Thomsen da kunde have givet det i sin Løverdagsavis, den 7de.

11/5 42

Idag er det 55 Aar siden, at jeg 1807 reiste hjem fra til Thjem. (271) Jeg var nede paa Billiesbølle Grund, inde hos L. Rasmussens Enke og paa Sl.gd, samt hos P. Sv. Paa Sl.gd bliver jeg særdeles og udmærket modtaget, faaer Viin & a Glasfulde, Kage, Kaffe m.v. Hos Billiesbølle Enken var jeg ikke inde.

12/5 42

Var Landm. Olesen her for at tage Afsked, han reiser over Morgen til Sjælland i Matriculs Anliggender; tillige bad han mig om, at afgjøre hans Termin, modtage og betale 1100 Rld, samt udstaae et Skjøde, hvortil han leverede en Fuldmagt, men dog kun paa slet eller ustempt. Papiir. Herved faaer jeg endelig Reiser - til Ørsted, Odense, Middelfart, etc.

I disse Dage smukt Veir oven paa Regnen; og da har jeg travlt med at jevne Mosen i den anden Ende paa Løkken. Endnu Steen opgraves og fyldes i en Grøft der. Foruden Hovedgrøften lidt igjennem, oprenses Hegnsgrøften ved L. Becns.

15/5 42

Branden i Hamborg blev slukket Søndagen den 8te efterat have været i 4 Dage; en stor og ubeskrivelig Elendighed iinder Sted; "Børsennalie" siger: "at denne Begivenhed vil med Rædsel mindes af Hamborgs sildigste Slægter, og at dens Følger desværre ville strække sig langt udenfor niin lille Fristats Gebet". - 14/5 42 om Aftenen, Pintsølvendag, kom Jacob hjem, og reiste Pintsedags Morgen til Barløse.

(272)

17/5 42

Idag reiste en Mængde Præster her forbi til et Convent i Præstegaarden; en stor Masse af Intelligent er derved bleven samlet?

18/5 42

Om Morgen reiste Marius og Ole til Svendborg for at være Fadder, paa Veien forener sig med dem Jacob og Millius. En Søn af Skolel. Knudsen kom tillige med dem ved denne Leilighed. - Idag var det tillige smukt Veir, saae ud til Regn eller Torden, men det trak forbi. De citrongule Blade paa de tydske Pile vise sig i disse Dage.

Jeg har hørt i denne Tid, at Skolelærerforeningen i Fyen ikke blev optaget i Amindelig-Skolelærerforening, fordi den havde betinget sig, at Børresen ikke maatte faae med denne at gjøre; hvilket Bestyrelsen ikke vilde love; men heri har Bestyrelsen dog modarbejdet sit eget Øiemed, at oprette en alm. Skolelærerforening, og udelukket en deel Provindses Skolelærere fra at tiltræde. De berrianske Principer ere saa usammennægende og exentriske, hvad Skolevæsen og Skolelærere angaaer, at Ingen kan see nogen Heelhed deri, mindre Orden eller Plan. Det Eneste, som kunde ligge under dette Chaos, var, at nedtrykke og næmme Skolel., og standse Følkeoplysningen, der staaer og falder med dem.

21/5 42

(273) Iaftes ventede vi dem, som vare reiste til Svendborg, thi da skulde de efter Bestemmelsen have arriveret, men de kom ikke. Regnen, hvormed der iaftes truedes udeblev ogsaa, idag er det igjen varmt og tørt. De kom saa i Middagsstunden, Reisen er vel overstaaet, og det hele staaer taaleligt til. Barnet blev dødt: Peter Sparre. Ole kom ikke med her ned, formedelst den Dreng eller Søn, Skolel. Knudsen havde med, og som vi ikke kunde sige - Nei.

22/5 42 bestemt at drikke Thee i Fjellerup Skole, hvortil Præstens ogsaa giver Møde. Idag er det et naadt Veir, formedelst Blæsten og Varmen, som Planterne lide meget ved.

23/5 42 i Padesøbjerg og der omkring for at bestille Vogne til at kjøre Gjødning til den lille Løkke; jeg fik 5, P. Andersen var den eneste, som sagde - Nei. Benageligt var det, at komme saaledes til

Folk, der alle toge glæde imod mig.

25/5 42 endnu have vi ikke set Kaalplanter, Tørrer vedbliver, og Jorden er ligesom Aske. Igaar var der en Karl paa Sl. Gaard som vilde have nægtet sig ude i Stalden, men Manden kom tidsnok, og skar ham ned, hvorpaa han løb sin Vei, og senere har man ikke fundet ham. Om Eftermiddagen kom han igjen, lagde sig i sin Seng, og formodentlig har han nu begyndt sit Arbeide? Hans Forældre ere der i Sognet; nemlig: Husmand Niels Jørgensen og Hustrue, deri Fjelsted Skov.

(274) Den stive Blæst fra Sydøst med Varme og Tørrer vedbliver, og Regnen kommer ikke. Trugttræerne, der vare teede saa vel, tage vistnok skade ved denne Blæst? - Igaar kom Pr. her til, paa sin Vandring omkring hos Beboerne og da jeg fugte ham ud, fortæller han, at han havde spurgt hos P. Sv. at Simon havde fortalt i Forstanderskabet, at han (Pr) havde tilbageholdt 6 Rld, som var en Refusion fra et Fattiglem, der giftede sig, med mere Desl.; men H.J. som han spurgte derom, nægtede, at han ikke havde hørt det. Nu vilde Pr. ogsaa spørge Simon, hvem han tillagte de værste Navne om denne Sag. Saa meget Reelt af P. Sv er det ikke, at han røber de øv. Forstanderes Ventilation herom, thi det kunde være skeet i en pligtmæssig Henseende, alene for at komme efter det Rette, og for at faae Vished om Sammenhængen. Men Posten erholdt jeg sidst Kobberstykket, hvorpaa jeg i Vinter subskriberede hos Skolel. Ishoye, det skal koste 8⁸. Det seer godt ud, Konsten er nok ulastelig, men jeg kjender ikke Historien nøie nok, for at forstaae Enkelthederne i det. Præsten mente, at Begivenheden havde virkelig existerede, at den var et Factum, og ikke en Digting af Gjestligheden.

(275) 26/5 42 begyndte jeg at rive Jorden nede i den anden Ende paa Løkken, hende ved Veien eller Gyden, for at berede den til Hvidkaal. Endnu have vi Tørke, og blæser det endnu ikke i Formiddag, og det er egentlig godt Veir. Græsset heri Løkken svinder daglig, og jeg er pange for Savnet deraf.

28/5 42 Idag skulde vi kjøre Gjødning, 6 Vogne ere betingede dertil, udaf Padesøbjerg Kanten, men det er temlig varmt, og jeg frygter for, det bliver besværligt. Endnu have vi ingen Kaalplanter, og der er ikke sat Kaal. Græsset svinder, Bygget taber, og giver mindre Haab.

30/5 42 Igaar var jeg ude i Sognet for at bestille Plouge til Bogsæden, men traf ikke Ch. Kaabb. hjemme. Ved samme Leilighed var jeg inde paa Sl.gd. og forenoldt P. M. sit Fornold med Klagen og Forliget, hvilket Sidste havde Raderinger og Mere, som maa misbilliges. Jørgen Nielsens Fader leverede jeg idag den bekjendtgjorte

Anviisning til de 5te Sønnen giver i Bod for sine Fornærmelser mod sin Husbondede bemeldte P.M.

1/5 42 Regnen vedoliver endnu at drage sig tilbage, kommer ikke, og Græsset er allerede visnet paa de solfaldne Steder, ligesom Bygget, der har tegnet saa godt, er nærved at tage Skade.

Marius var igaar paa Hambgd for at see til Anne, som er syg igjen, dog ovenseende, men det er hendes daarlige Bryst, som nok lægger hende i Graven tilsidst, hvorved hun lider.

1/6 42 saaede jeg Baagnvede, 5 Skpr, i den lille Løkke; men Bearbejdelsen var ikke god, Jorden var græsunden og stiv og tør. P.M. gjorde det saa godt han kunde, men hans Ploug gik i Stykker, Peder Larsens Pløining gik an, men Lars Bechs Søn Lars, er en uvil- lig loi Karnallie, han kunde nok, hans Ploug og Heste vare gode.

2/6 42 regnede det godt til Morgen, hvortil Jorden trænger meget; men en svar Blæst kom strax ovenpaa, og Jorden blev ei heller gjenneblødt, saa vi nok snart igjen ville trænge til Væde.

3/6 42 Endnu blæser det idag, Regnen vinder hen, det er koldt - Igaar satte M. Hvidkaalsplanter nede i Løkken, men vi fattes flere, kunne ikke opsørge dem.

6/6 42 Igaar hørte jeg et Tordenskræld, jeg mener det Første denne Sommer. Saavel her som andre Steder, falut nogle store Regn- draaben, men ingen Regn, ligeledes har tilfæluet været idag. - Kl. 2 kom en Mand ridende paa en hvid Hest, holdte ind til Dørren, stod af, (277) og da jeg gik ud til ham, spurgte jeg hvem han var, hvortil han svarede: "at han var fra Barløse og nedte Jens Larsen" om jeg vilde have noget End nen til min Søn, deres Præst. Manden bad jeg inden for, han havde en vis Fermitte ved sig, og talte vel for sig. Moder tog vel imod ham, og vi bleve ret fortrolige. Han var een af dem, som i sin Tid indgav Klage over Jochumsen, nok een af de 6 Helte. Han havde været henne i Haarslev Sogn, sandsynlig enten paa Frierie, thi han var nylig bleven Enkemand; eller henne hos Maaloe i Sognets Anliggen- der, thi han er Sogneforstander - maaskee Formand.

7/6 42 kom Pastoren nerop, næste lidt paa Underviisningen i Religionen, gavede, stærkede og tillod sig flere forstyrrende Ting, hvorved baade jeg og Børnene adsprededes og ønskede ham paa Dørren igjen. - Idag er Heeren og Tørrer endnu større end nogentid i Sommer, Græs og Korn paa den hvide Jord, trues med Undergang.

12/6 42 i Slettemod for at udstæde et Skjøde til H. Andersen Fjellerup Mark i Landmaaler Olesens Navn, og modtog 570 Rld i denne Anledning.

13/6 42 kom en Mand fra Ørsted med 600 Rld til Landmaaler Olesen, som jeg tog imod, han havde med det Samme Brev fra Jacob.

14/6 42 var jeg i Odense og betalte 1100 Rld til Hattemager Dorch for bemeldte Olsen. Et urimeligt Røg af Støv var det paa Veien samt en Kulde, der var gennemtrængende, oven paa Heden.

18/6 42 den naarde Tørke vedbliver nu oven paa Heden med Kulde, og skader Korn og Græs, mere end naar. Mit skønne Haab om en fortrinlig Høst er i disse Dage tilintetgjort. Kreaturene trues med Hunger og Svält. En slidende Blæst, næsten Storm, har vedblevet uafbrudt siden den 14de om Eftermiddagen. Det er vel Solhvervstormene?

21/6 42 Endnu ingen Regn, destoværre, Græsset er borte, Creaturene savne, og Kornet tager mere og mere Skade, saa det seer ud til Knappe-tider; inat har det frossen, den korteste Nat, Solens næieste Stand, og mine Kartoffler seer gule og svækket ud. Op paa Dagen, da Solen ret kom paa dem, bleve de meget sorte, og mit Haab at faae i dem god Understøttelse, under den knappe Aigrøde, er ligeledes forbi.

22/6 42 sidste Nat har det regnet temlig godt, og det vedbliver endnu saa smaat, og Barometret er falden 2° - Herved kan adskill. blive bedre.

23/6 42 er det mildt og stille Veir ovenpaa Regnen, selv Musk-regner det lidt, og det vil vist forbedre sig; siden tog det til at regne af alle Kræfter.

(279) Her er i disse Dage en almindelig Forundring over de afrossene Kartoffler, fordi nogle Plette ere frosne, andre ikke, selv mine have lidt forskjelligt, og den store Plet i Slænkent tvert over Lykken er frossen, og den mindre neroppe bag Haven skader ikke. Synderlig er det, hvorfor Slænkene - de lave Steder, ere frossene, og de næiere ikke? At der ere mere Vædske de lavere Stæder og Stænglerne mere saftfulde, hvilket naar de blive til Iis, er skadeligt; men Riimen eller Isen i Stænglen paa de næiere Stæder, ere strax udsatte for Solens første svage Straaler, og den ukjendelige lille Varmegrad i dem, hvorved den optøier, og dette er den langt bedre tjent med, end med at optøies ved de Straaler Solen skyder $\frac{1}{2}$ Time senere, da Optøiningen er voldsommere, ødelægger og forstyrrer Constructionen eller Stænglens Indre. For Ex. naar man optøier et Æble, som er frossent i koldt Vand, da bliver det frisk og sundt, og uforstyrret; men optøier man det i nedt Vand, eller ved Ilden, da fordærves det, og dets Natur forstyrres.

25/6 42 idag ere Sogneforstanderne samlet i Skydsbg for at tage mit Andragende i Overveielse. Jeg havde forlangt at faae lagt Loft over Kjælleren, samt at der maatte blive malet i Skolen og i

mine Værelser. Tillige havde jeg berørt de Savn og Mangler nerved
Skolen, som jeg nu i 31 Aar har taalt og fundet mig i. Den aabne
(280) Gaard, den utætte Tørvekupe, Steengulvet i Dagligstuen, ingen
Iventariekakkelloven i samme, etc. etc. - Resultatet skal være blevet,
efter hvad Pr. igaar berettede, at Loftet over Kjælleren bliver lagt,
men derimod ikke malet.

26/6 42 var Læseforeningens Medlemmer samlet i Skolen, kun 11
gave Møde, og betalte deres Contingent, hvilket modtog af Beløb 10 ⁸/₁₀
hvorunder mine egne indbefattede.

28/6 42 nyppede S. Hansen mine Kartoffler med J. Nielsens nye
Hyppeplov, hvor vi havde den Vanskelighed at overvinde, at de afros-
sene Kartoffler vare saa smaae og lave, at Mulden faldt over dem. Samme
Dag var K. Jacob her fra Ørsted.

29/6 42 en stærk Regn til Morgen, og Barometret staaer endda 2⁰
over Ustadigt. Om Eftermiddagen i Sl og paa Sl.gd.

30/6 42 kom Pr. herop, for at erfare om jeg havde nogle Penge
til ham, han var ret forlegen, sagde endog, at han kom til at putte
sig Stranden, og jeg måtte love ham, at gaae til Mads Chr. i Efter-
middag. Igaar var han, eller Mehl og H. Jacob Mortensen til Forli-
(281) gelsescommissionen om de 400 Rld. Maaløe havde været der i Søndags,
angaaende Pengene, og havde et Forlig med sig, som Pr. skrev under,
og derpaa reiste begge igaar til Forligelsescommissionen for at faae
det prokoleret, hvilket denne ikke vilde, hvorfor de paa Torsdag
igjen skulle møde derude. Pr. havde gode Venner hos sig i Søndags,
Forpagter Vied og Capt, Cederfeldt, sagde han, og Maaløe forstyrede
ham paa en inpertinent Maade.

1/7 42 igaar var jeg ude hos Mads Chr. for at laane 30 Rld til Pr.
men fik Intet. - Dagen efter var han i Fjelsted hele Dagen, hvor han
formodentlig fik Pengene?

3/7 42 var Pastoren i Slettegd for at laane en Skp. Gryn, men fik
ingen; ligeledes havde han Brev i Gb.M for at blive forsynet med
Fødevarer, men fik heller ingen.

I denne Tid har jeg hver Dag arbeidet i Kartofflerne, faaet mange
trætte Arme og trang Røg i dem, og har nu næsten overhørt dem. Efter
Frosten ligner de jeg Kartofflerne ved en Syg, som maatte passes og plei-
es vel, hvis man skulde holdes i Live.

9/7 42 Idag er det frugtbart Veir, Stille, Varmt og Graat. Alle
roser mit Korn her i Løkken, men det er kun i Enderne at det er godt.

Aare ne	Hvormange Pløininger	Gjød- ningen	Sædarterne	Anmærkninger
1 ^{ste}	2 -	" -	Havre, Vikke- havre, Vikker eller Erter	At saae Vikker eller Erter i Grus- eller Sandjord, nytter ikke -
2 ^{det}	2 -	$\frac{1}{2}$ Gjødning	Kartofler	Gjødningen udføres om For- aaret førend sidste Pløining
3 ^{die}	2 -	" -	Byg	isaaes Rødkløver
4 ^{de}	" -	" -	Kløver	Anvendes til Høe eller Staldfodring
5-	2 -	$\frac{1}{2}$ Gjødning	Rug	Gjødningen udføres paa Kløv- stubben før Høsten og strax nedpløies i foregaaende Aar
6	2 -	" -	Bognvede	med isaaet Hvidkløver og Raigræs
7	" -	"	Græsning	
8	" -	"	Græsning	Brækkes saa tidlig at Jorden kan raadne inden Vinteren, fordi det første Aar Sæd, som nu igjen begynder, fordrer at saaes tidlig.

(283) 12/7 42 I disse Dage er Jacob hjemme, reiser i Eftermiddag til Farb.
R, og i Aftes vare vi i Pstgd. efter forud at have været hos P. Sv.
og i den lille Løkke. Han forærede mig en Barbeerkniv, saasom han
havde kjøbt sig 12 - Jeg var oppe hos N. Jørgens om Aftenen for at
faae dem til at tage Lotte med hjem fra Odense Marked, hvor hun kommer.

13/7 42 Til Morgen regner det lidt, er stille og mildt, og et ret
grødesvær. S. Hansen skulde komme at mulde Kartofler, som nu ere
temlig gode, men han lader sig nok kyse, hvilket var det Bedste.
M. gaar og venter paa, at skulle til Middelf. med Præstens Sønner,
hvoraf Menl skal til Forligelsescommissionen med H. J. Mortensen, og
P. Gathen, som er hjemme, tilligemed M ville besøge Hindsgauls Hauge.

Om Aftenen Kl. 7, medens jeg var nede paa BG kom Trine og Lotte
hjem, kjørendes med en Mand fra Steenstrup, som de havde leiet for
4 Rld 57, Efter hvad Moder fortæller er det daarligt med Sparres
Søgning. 12 Farvere ere nu der i Byen, og den ene tager Brødet af
Munden paa den Anden. Mit Haab og min Tilfredshed have ved denne
Underregning lidt et Knæk, mine Bønner og mine Ønsker ere forsaavidt

(284) uopfyldte, og det turde maaskee endnu blive tungere end det allerede
er?

14/7 42 Idag staaer Barometn. over smukt Veir, og Thermometret 16 $\frac{1}{2}$ ^o om Formidd. Kl. 10.

16/7 42 idag til Morgen Kl. 6 reiste Trine med den lille Peter igjen til Svendborg, Opholdet blev kun kort, saasom vi ikke kunde skaffe Manden Fourage til sine Heste. Jeg betalte Reisen og Moder gav nende lidt af alle Slags, hvad Huset formaaede. Den Lille er en skjønn Dreng, som seer alvorlig og Røg ud, Gud give dem - Forældrene - det Fornødne til nans Opdragelse, og siden holde sin Haand over ham, og nans Veie derpaa Jorden! Afreisen om Morgen var fuld af Rørelse paa begge Sider, vi udgjød alle Taarer, og mine inderligste Bønner for de kjære Bortdragne opsendtes til ham, som tildeler enhver sin Skjæbne.

(285) 18/7 42 i O. Thomsens Avis og i et til denne hørende Følgesblad findes en omstændeligere Beretning om Adressen til Kongen, hvorefter det synes at indlyse, som om Orla Lehmann næsten snublede strax ved sin Optræden i Ständerne. Om denne Adresse havde jeg et urigtigt Begreb, eftersom jeg forestillede mig, at det var de Conservative, der ville fremme Adressen, og de Liberale som modsatte sig den; men nu erfarer jeg, at det netop er omvendt, hine ville ingen Add. have, fordi disse ville benytte den, til deri at faae deres Anskuelser fremsatte. O. Leh. maatte gjøre Castensensjoid et Slags Afsigt for sin Yttring: At Cs Udsagn kom fra en Side, hvorefter den vilde faae mindre Vægt og Indflydelse, en Kammernr. Moltke fandt noget Personligt deri, rørte igjen op i Sagen i næste Møde, og Lehmann maatte give en skriftlig Erklæring som berørt er. Det var altsaa det Liberale Parti som tabte og ikke, som jeg forhen meente, det Conservative.

(286) 19/7 42 Vi have ret Sommerveir i disse Dage, stille og varmt, og Boghveden begynder at komme sig. Idag til Morgen tabte jeg mit Uhr, hvilket forarsagede mig ret Sorg og Bekymring for denne gl. gode Ven. Jeg havde beskæftiget mig med saa mange forskjellige Arbeider, slaaet Staldforring, jøvnet Møding, opsøgt Jacobs laante Bøger af Amtsbibliotheket, - endog uddraget af Locummet, m.M, hvorved Uhret kunde have været tabt, at jeg alvorlig meente, aldrig at finde det mere; men det kaldte selv paa mig, anden Gang jeg søgte ude i Løkken, hvor Staldforringen var slaaet, det pikkede saa nøit og tydeligt, som det formaaede, og jeg fandt det ved at lytte liggende paa Glasset.

Pastoren blev nølende heruden for, paa sin Reise til Erholm, for at Sennen P. Gaithn kunde tage Afsked, saasom han i Morgen reiser i sin Condition igjen. Den Gl. - som nu har faaet Penge at laane, er kommet udaf Kniben, er nu vigtig igjen.

21/7 42 regnede det godt til Morgen, stille og mildt, og Bognveden vil bedres derved. Igaar og idag graver vi Maen neri Løkken, Hans Degn hjælper os, men han bliver dog lettelig og sneglevurn. -
Idag læste jeg i Avisen, at den franske Kronprinds - Hertugen af Orleans er død, og hans Søn 4 Aar gl. er Tronarving, naar Ludvig Phillip dør; denne er 68 Aar, og at der følgelig maae blive et Regentskab, hvorpaa intet er tænkt eller forberedt.

(287) Ludvig Phil. har været utro mod Frankrig, svigtede sit Løfte og de Fornæmninger man satte til ham, og nagede efter at behage de andre store Magter; nu griber Forsynet ind i Begivenhedernes Gang, og istedet for et Constitutionelt Kongedømme faaer Europa en Republik, og Tingene et magtig Fremstød.

22/7 42 endnu idag regner det, Veiret er frugtbart, og man seer Vinteren imøde uden Frygt. Efter Rygtet næstede A. Bernt i Eibye Overgaar. Her gaaer endnu en 8 Dage hen forinden.

23/7 42 i disse Dage har jeg endeel Bekymringer, først tabte jeg mit Uhr, dernæst mine Brillen, endelig mine to Nøgler, den ene til mit Chatol, den anden til Krogs-kabet. Uhret fandt jeg rigtignok igjen, men de tvende Andre Ting finder jeg vist ikke meer? Aarsagen til disse Tab er mine smaae Vestlommer, som ingen Dybde har; samt at jeg daglig bukker mig, naar jeg forer Køerne paa Stald, slaaer Staldforing, og graver.

25/7 42 igaar var jeg paa Sl.gd, hvor vi levede godt, drak baade Viin og Punsch, og spiste Suppe, Lamme og Andesteg, samt Kager af
(288) flere Slags. Tillige talte vi om P. Sv.s udlagte Jord til Billesbølle-Enken, som var knevent og interesseert af ham. Jeg var nede paa bemelte Jord Dagen forud, i Løverdags, havde en Snor med, for at maale den, men vi kunde ikke komme overens om Skjellene, hvorfra der skulle maales, og jeg gik hjem igjen.

26/7 42 Hans Hansen har begyndt at grave i den anden Ende af Løkken, langs L. Bech; men der er saa meget Vand, at han ikke kan være i det. - I denne Tid holde nogle Storke sig til Taget, bygge paa nogle Pinde, som Ole har opsat, saa det lader som de ville have Rede her, og komme ufeilbarlig til Foraaret 1845. - Høsten begynder i disse Dage, og Børnene faaer Ferie idag.

27/7 42 Anne kom idag Hjem med Solbær til mig, hvilke skulle sættes paa Brændeviin. L. Bech næster her lige overfor; men det er vistnok for tidlig? Igaar fik M. og Ole en Steen udaf Høen, hvorigjennem Vandet fra Løkken løber, saa dette nu uhindret kan gaae, og Grøften er desaaarsag tom.

30/7 42 Kl. 4 om Eftermidd. gaae vi og vente paa Farb. R. som reiser til Ørsted, maaskee kommer han ikke, saasom det regner hele Eftermiddagen? Jeg har skrevet nogle Ord til J. som skulde have været med ham, eller Farb. J, som kjører for ham. Han kom saa senere Aften og blev her om Natten.

2/8 42 næstede jeg Rug, og 5/8 42 indkjørte den, knas tør, og uden at have faaet mindste Regn. Her er indløbet en Standsning i vort Postvæsen, J.N. kjører ikke længere mellem Odense og Middelfart, og kan følgelig ikke tage Tasken med, hvortil han havde forpligtet sig for 4 Rld. aarlig. Skjøndt jeg var Meddeier af bemeldte Taske, havde betalt 4¹/₂ til dens Anskaffelse, og Præsten 1 Rld, hvorfor jeg tør formene at der ingen Forandring kunde tages uden min Indvilligelse, saasom dette var en reen privat Overeenskomst; men ikke destomindre har han mig uadspurgt, entreret med Kromand Larsen i Gribsvad om Taskens Befordring og Modtagelse. Hvorledes at jeg herefter faaer Posten, og paa hvad Vilkaar, det er mig ubekjendt for Øieblikket?

(290) 18/8 42 i flere Dage en vestindisk Hede, begyndte om jeg nusker ret den 8^t d., Søndagen forud regnede det om Eftermidd. en Kul. I 3 Dage have vi gravet i den lille Løkke, M og O staae mig bravt bi dermed; næste Aar skal det vise sin Nytte. - Jeg har nu i disse Dage bestilt en Tæke hos Sadelmageren til Aviserne; J. N. skaffer den to Gange om Ugen for 2 Rld om Aaret.

21/8 42 Heden vedbliver, og Regn trænge vi atter til, hvis Kartoflerne skulle blive gode og Frugtbare. Imorgen agte vi at Høste Byg, 2 Jern er Meiere.

24/8 42 havde vi Besøg hos os af Ørstedfolkene, J. K. R. Mølleren og Farb. Niels ikke at glemme, thi han er fra Kjerteminde, og kommer sjelden. Adskilligt baade ondt og godt, fik jeg Underretning om, Mølleren og Millius havde navt Noget sammen, og denne tænkte paa en Opsigelse, men det bliver nok dog dennegang i Stilhed. Jacob skal

(291) have sendt Sp. 40 Rld, paa dennes Begjæring, til hans Udgifter.

26/8 42 fik M. et Brev fra P.O. af en saa sørgelig Beskaaffened, og som giver Anledning til saa sørgelige Brindringer og Formodninger, at jeg ikke har Sindssstyrke til at skrive hvori den bestaaer.

1/9 42 erholdt vi en god Kul Regn om Natten, efterat vi i 4 Uger havde navt Hede, Tørre og en brændende Sol. Marius gik i Gaareftmd. til Ørsted for at tale med J. om P.O.

2/9 42 fik vi Tasken første Gang, men ingen Aviser i den, saasom disse vare sendte før end den kom. Et Brev var med, men ikke i Tasken fra Sp. P.O er hos ham, og der anføres en Grund for hans Bortflygtning fra Ravens Huus, som meest ligner Usandhed.

Den 31/8 fik Præsten saamange Knegte, etc. i Sletterød, at han tog Middagsovnene hos A. Rønnemose. - 5/9 42 begyndt Skoleundervisningen igjen efter Fæien. A. Rønnemose var her for at invitere til Rønnemose i Morgen Kl. 1, han møder med en Vogn for at transportere (292) os. M. marscherede til Indsløv for at bive Sangforeningen. - Min Posttaske kom anden Gang idag, alene med 2 Sæt Hemp. Aviser, intet mindre, mangiede altsaa Bondevennen, hvorom jeg havde bedet, at den maatte gaae denne Tour, og lægges i Tasken, istedet for at følges med Hans Trymanns Aviser, ad hvilken Vei vi i senere Tid ikke engang har faaet 1/3 af dem. Men det Hemp. Cont. skal være seent i at forstaae Forandringer, skriver Ur. Hansen.

16/9 42 tager jeg igjen fat paa mine Optegninger i denne Bog, hvilke have været standset formedelst en Sygdom, som har mindret mig i samme. Thi Mandagen den 5^t Septem^b om Aftenen, da jeg var kommet hjem fra P. Sv. og Landm. Olesen, hvor jeg havde været begge Steder, udstod jeg et sandt Anfald af et Sygdomstilfælde, det jeg egentligt ikke kjender; men bestaaer i, at jeg ikke kan lade Vandet, Urrinrøret er (293) Spærret, og jeg presses saa voldsomt, at selv Excrementerne gaae mod min Villie. Marius hentede Dr. Wolf, som kom ved Middagstid, da Parocynnen var overstaaet, men foretog intet, spurgte mig kun lidt, og ordinerede alene Havregræs paa Underlivet, hvilket vi selv nele Natten havde brugt. Rigtignok talte han om Igler paa Mellemkjødet, samt yttrede, at det var Hæmorriderne som havde kastet sig paa Blæren, og ikke Steen. Siden have vi fundet et fiint Sand eller Gruus paa Bunden af Potten, man kan ikke see det, men føle det med Fingrene. Sygdommen er formodentlig altsaa Gyldenaare i Forening med Nyregruus, saa her ere 2 egentlig istedetfor een. Jeg bliver derfor temlig herefter at betragte som en Skrantning, der maa give Afkald paa Vr, der daglig maa holde Diæt, veie og tælle Føden, og være resigneret. Gud har i de svundne 10 Dage talt alvorlig til mig, og det er min Skyldighed at sere ham, at gjøre hans Villie efter bedste Formue, samt betænke (294) det Tilkomnende istedetfor det Nærværende. Igaar den 16de havde Moder og jeg en Beskjæftelse, som vi før ikke have haft, og som Ingen af os forstod. Hun satte mig nemlig 6 Igler paa det delicate Sted - Mellemkjødet, hvilke virkede godt, og gav ogsaa god Lettelse. J.C. har været hjemme hos mig 2 Gang, gav mig 3 Rld, til mine Udgifter i min Sygdom, samt lovede mig en Kasse med 15 Flask rød Vin.

Foruden Ilerne blev jeg ogsaa Aareladt, hvilket ikke ellers har været Tilfældet i sidste 20 Aar, og dette Eløstap i Forening med Laxeeromien, har gjort mig mat og øm, som ikke vil hæve sig igjen, eftersom jeg spiser Intet, hvoraf jeg kan sige at have egentlig Nytte.

De Mænd, som skulle undersøge Hartkornet her i Sognet ere nu komne..

Idag vare de i Sletterød.

Igaar den 19 indkjørte vi sidste Bognvede. Dette er skrevet Kl. 3 om Natten.

(295) 19/9 42 Kl 2 $\frac{1}{2}$ om Natten, jeg kunde ikke sove hvorfor jeg reiste mig, trak Klæderne paa, ligesom de fleste af de foregaaende Nætter, og nu for at faae Tiden desbedre til at gaae tager jeg fat paa Dagbogen. Igaar den 18^d kom Skolel. Krieborg fra Sandager nerind, med sin Broder, en Smed fra Assens der havde været i Slett. for at købe et Huus til en Smede for en Søstersøn. Bemeldte K. er en pen Mand, veed tenlig Besked om Tidens Anliggender, og nar Sands for Folkeoplysningen.

Præsten var her til samme Tid, og blev noget su ved den Fortrolighed mellem os, thi uden Forbeholdene berettede jeg ham om min Tilstand, hvilket jeg for Præsten har vægret mig ved, al hans paa-trængende Spørgen uagtet. Min Sygdom er nu, Gud skee Tak, i god Bedring, og min Urinnering kommer daglig i Orden.

(296) Med Maven er det Værste, den vil ikke overtage sig sine Functioner igjen, og jeg maa nvergang skaffe Aabning ved Olie. Appetit har jeg nok af men tør alligevel ikke spise, ikkun een Gang om Dagen en lille Smule, og dette Quantum vil Maven endda ikke selv skille sig ved.

I denne Tid have vi faaet endeel rar Frugt i Foræring, den er moden og seer herlig ud, men jeg tør ikke nyde den.

Man anseer mig nu her i Huset, især Moder og Marius for meget ømfindelig, og vanskelig, samme Mening dele de med Præsten der paastaae endog at jeg er bange for at døe, at tage Medicin, etc, men det Godtfolk betænker ikke hvad jeg nar lidt, nar i flere - det mindste 10 Nætter, ingen Søvn faaet, men nvergang mine Øine trak sig, maatte jeg op og have Potten, som intet Qvarteer kunde være ude af min Haand, og som jeg ikke turde lade være det, saasom jeg (297) stod i den Formeening at Urinens Standsning var skadelig, og den maatte strax udlades. Desuden fik jeg i ommeldte Tid saa godt som Intet at spise, min Mave var aldeles tom, jeg havde Lændevee, Trækning i Testiklerne og i det venstre Laar, m.M. som aldrig blev nævnt f. Ex Takker, der ere der endnu til Syn for Sagen. Om nu Sjælen under saadanne Omstændigheder sank lidt, om den blev bange for saa megen Skrøbelighed, da var det ikke uden Grund; den Friske burde nellere opmuntre og komme den til Hjælp i Elendigheden end beordre den. Men dertil næste en christelig Retsindighed, et kjærligt Hjerte, og ikke den vulgare Egoisme, der alene omslutter sig selv. -

Invor sandt Foranførte er, saa er det Uret af mig at have skrevet det og er det eiheller udgaaet fra et ret chr. Sind, saasom der

ligger mere Havn end Retfærdiggjørelse deri.

(298)

20/9 42

Idag har jeg neelt forandret min Diæt, hvortil et Brev fra R iaf-tes gav Andledning, saasom han paastaaer efter Dr. B at jeg ikke skal bryde mig om enten jeg har Aabning hverdag eller ikke, men kun see at faae Maven til at virke uden Olien, som jeg efter Doct. Paastand har brugt for Meget.

Desuden sendte han mig 2 Unger Qv at drikke som Thee, hvilket er unyre bittert, og denne har hjulpet endeel paa Maven. Imorges spiste jeg Risengrød med Øl, dog var Ølet det Meeste, til Middag god oxekjødssuppe med Boller, iaften noget Smørrebrød. I Nat Kl. 4 er det 2 Døgn siden at jeg var paa Stolen, eller havde Aabning. - I Efter- (299) midag har jeg været i den lille Løkke, thi det var ogsaa Doc. Raad, at jeg skulde gaae saa meget muligt. Sidste Nat var jeg einheller i mine Klæder men blev i Sengen hele Tiden. Gud give nu, at det til Nat maa vorde ligeledes!

Denne Sommer har noget Merkeligt og Egent ved sig, den er ikke dansk, men nærer njemæ i et sydligere Clima. Træfrugterne blive alle modne, have en mere pirrende og bedre Smag end de almindelige Aar; tørt og varmt har det været i 8 a 9 Maaneder, og Boghvede, Humlen og Kartofler ere saa godt som mislykkede. Rugsæden tør Landmanden ikke lægge fordi Jorden er for tør; dog regnede det medens jeg har ligget, endog betydeligt.

Jeg længes efter de Femten, som staaer i Barløse, N.L. var igaar i Assens, først bagefter hørte jeg det.

(300)

21/9 42

Sidste Nat var mindre god for mig, jeg sov mindre, var oftere oppe med at lade Vandet; Aarsagen er vistnok den sene Aabning, nu er det 2 Døgn siden, men Koliikken er dog taalelig, og næsten borte. Jeg maa ud i Løkken for at gaae, men det begyndte en jevn mild Regn, saa det blev intet af.

I dette Øieblik Kl. 40 $\frac{1}{2}$ gaaer Gudstjenesten an i Ørsted, og J.C. staaer i Begreb med at betræde Prædikestolen; Gud sende nu sin Aand ned over nan, og opvække og begjæstre hans Aand, og lægge Sandhedens og Ordets Magt paa hans Tunge; saa nan maa komme vel aerfra, og udøve Din Ære!

NB Muligt er det først i Morgen, men denne Irring skader ikke.

(301) Alle Øieblikke truer en Storm at bryde løs om Herredømmet her i Huset; thi i senere Tid befinder det sig i en aldeles annarchuistisk Tilstand. Enhver handler efter Forgodtbefindende, følger sit Sind og Luner, og det seer udtil en Oplosning i flere Henseender.

Idag toges der Qvægtiende neri Sognet og min Andeel ved denne Lei-

lighed blev 3 Kid og 14

23/9 42

Jeg har ventet J.C. hele Dagen, han lovede at komme i een af de sidste Dage, for at fortælle hvorledes det stod af med Bispevisitationen. Jeg er dog lidt urolig indtil at jeg faaer det at vide. Med min Sundhed synes det at ville vare længe, Urineringen og Maven eller Fordøjelsen staae paa samme Standpunkt, og sidste er seen og svag. Jeg har havt Aabning idag, ligeledes igaar, men kun lidt og besværligt.

(302)

24/9 42

And. Smed og Søster Mine kom herop igaar med alleslags Provision for at pleie mig dermed, endog et godt Sigtebrød; de ere skikkelige Folk og mene det oprigtigt med mig. 25/9 42 kom Cronberg herop for at see til mig i min Sygdom, han havde talt med J.C. i Sandager, hvor han var til Bispesmausen, han bad ham at nusse os, at han kom snart hjem. Efter hans eget givet Løfte skulde og burde han allerede have været her.

26/9 42 Havde vi Sadelmageren for at sætte Betrækket, som Moder selv har ladet væve, paa Sopna og Stole; han vilde ikke have Noget derfor, men Morgenen derpaa kom og laante - 2 . Karen Lause var her med Æbler og samme have Flere ja Mange i denne Tid, og ikke blot med Æbler men ogsaa med Kyllinger, etc, saa Huset er godt forsynet ifald jeg formaade at nyde noget deraf.

(303)

27/9 42

Inat er aliter mit Haab og Forventning forsaavidt Kartoffelavlens for i Aar angaaer, slaaet til Jorden. Iaftes stode de i bedste Flor, og de blomstrede paa nye, og Kartofflerne, som jeg ofte saa til voxte daglig; men i Nat ere de afrossene anden Gang, og deres friske grønne Udseende igaar er nu forandret til Sort. Jeg havde speculeret paa, at staldføre mine Kjør med Toppen, hvormed jeg netop begyndte i Aftes, og regnede, at den kunde vare i 3 Uger, Græs have vi ikke, men som sagt der ligger mine Fornaaebninger, det kunde synes en Belærelse at ligge deri, nemlig: vor egen Virksomhed er ringe og forkastelig, alt er Gavn og Velsignelse. Hvilket jeg af mit ganske Hjerte erkjender og vedgaaer, kun mener jeg, et Menneske skal og bør tænke, virke, og bruge sine Kræfter.

L. Hansens Kone var her i Ertermiddag med 2 Ender. - Præsten er nu vendt tilbage med sin Posttaske paa den gl. Vei, over R. Hylleborg og Fjeldsted. Forandringen skete ikke med Hensyn paa mig i den bedste

(304)

Hensigt Idag har der været Forstanderskab hos P.A.S. Kmhrr. Abrahamsen alts i de senere Møde varmt og kraftigt i Anledn. af Hjelpekassesagen til Skolelærernes Bedste. Samme gjorde O. Lehm. Det blev med

stor Majoritet indstillet Petition om, at denne Kasse faaer Indtægter fra Præsterne, som ellers intet give til Skolevæsenet. m.M. men det skeer vistnok ikke, og skete det, som Kongen ikke nænner, saa rende Præsterne Hornene endnu cybere i Livet paa Skdelærerne.

Biskop M. og Provst Plesner vare kun lidt gunstige imod dem, Biskoppen allermindst, han erklærede endogsaa, at Skolelærerne ikke tænkte paa eller ønskede at faae Deel i bemeldte Kasses Bestyrelse, hvilket blev yttret at de burde have. Men en Afskrift af Regnskabet over dens Indtægter og Udgifter skulde dog circulere aarlig mellem Skolel. hvorefter de kunde see hvad Pengene brugtes til. Noget er bedre end Intet. Stor er den Flid og Aarvaagenhed Gjestligheden anvender for at nolde Skolel. i deres Undertrykkelse; større er endnu disses Taalmodighed og Resignation. Kun kan det ikke andet end forundre at Regjering synes at sympathisere med Gjestligheden i denne Sag, naaer denne sin Magt og Myndighed til Undertrykkelsen, og betænker ikke hvad Følgerne lettelig kunne blive. Thi viser Regjeringen ved alle Leilighed. saaledes som Tilfældet er for Tiden, og har været i det nærværende Ministerium, at den ikke skylder Skolel. andre eller bedre Kaar, og bortskylder alle Indstillinger, hvorved disse kunne forbedres, da kunde disse Mænd dog let tabe Modet aldeles, og enten slet Intet gjøre, saasom de altid kunde svare vi gjøre mere end nok for hvad vi faae, for det Staten giver os, denne vil dog vel ikke have et vigtigt Arbejde udført, et Arbejde af nøieste Værd og Interesse for en Bagatel? eller de planmæssigen kunde udøve Misnøie, Utilfredshed og Had, istedet for Kjærlighed, Troskab og Tillid.

(306) Min Søn, Jacob Christian, Caplan i Ørsted og constitueret Sognepræst i Barløse, fik ved den i disse Dage stedfundne Bispevisitats følgende Vidnesbyrd:

"1842 den 21 og 22 Septem^b visitered jeg Ørsted, hvor Sognepræsten Hr. Consist. Hvid har en meget dygtig Medhjælper. Hr. Jacobsen har ved dette Embeds Bestyrelse viist sig som en meget dygtig og velbeværet ung Mand, der besidder Indsigt og Kraft til ikke blot rettelig at besøge Ørsted Kald, men ogsaa Barløse Kald, hvilket under den der stedfindende Suspension er overdraget til Hr. Jacobsen paa eget An og Tilsvær. Han prædiker og messer med kraftfuld Stemme, og førte i Prædiken et klart Foredrag. Embedsbøgerne ere førte paa tilbørlig Maade, og navnlig er Skolebesøgsbøgerne førte med rosværdig Udriisning. Den confirmerede Ungdom viser sig at være m.g. underviist. Det Helbredende Præg af den Nidkjærlighed og Duelighed i Embedsførelsen, som (307) er saa glædelig for en ung Gjestlig, og som borger for en Embedsbestyrelse af hvilken Frugt og Velsignelse sikkerlig vil være Følgen".

29/9 42

J.C. logerede ner hjemme i Nat, saasom Veiret var for slemt og mørkt iaftes til at reise hjem til Ørsted i. Idag er nan indbudet til Bispestadsen i Skydebjerg. M. var i Aftes i Prstgd. til Madm. Geourtsdag. Idag skulde nan til Gjeisted Skole, hvor der er Skolelærerconferents. Igaar havde jeg en Dagleier til at grøfte og grave i den lille Løkke.

Luften er meget kold idag, Michels Dag, ovenpaa den Regn, som falot iaftes og i Nat, og jeg har derfor min Vinterdragt paa. Jeg var selv i den L. L. idag for at see, hvorledes Dagleieren havde skilt sig ved det, det gik an, jeg kom træt og tørstig hjem, forlangte et Glas Vand, drak det Halve deraf, men maatte ikke for Moder, jeg skulde have Øl, der er ørygget for det ene til mig, saasnart Øllet var drukket, satte nun Kaffe frem, altsaa 3 Slags i eet Minut, og dette gav mig endeei Uleilighed i Maven, saadan er det altid, jeg maa tage det, og hvad det end er, naar det bydes, ellers faaer (508) jeg Intet. Mit Øllebrød behager mig ikke mere.

30/9 42

Takserne kom for sildige herfra, derfor fik vi Aviserne tilsendte i Convoluter.

1/10 42

Idag saaede jeg Rud i l. Løkke 11 a 12 Skpr. P. Sv. saaede den og O. Hansens narvede. Veiret var stille og smukt. Sogner N. Hansens Kone var her med Æbler og noget Hør til Hanne. Hun vilde lade nogen Must bære nernen, naar jeg kom saa vist, at jeg kunde taale den. Folket viser sig artig og deeltagende mod mig.

12/10 42

I 3 Uger har der ikke været skrevet i denne Bog; M. yttrede den Formening, at mine Relationer vare graverende for Moder og mine andre Omgivelser, hvorfor jeg lagte den tilside. Min Sygdom har imidlertid noldt samme Standpunct, Mavetilfælde, Forstoppelse og Urinbesvær ligneder, foruleiliggede mig meer og mindre hele Tiden. De sidst forgangne (509) 5 Dage havde jeg ingen Aabning, men forige Aften tog jeg a. Olie, som intet udrettede, igaar Morges tog jeg atter, hvorefter jeg havde 2 Sæder, og kom derved Noget i Lempe. I al den Tid, 3 Uger, havde jeg ingen naturlig Aabning, den næstforegaaende skete ved noget Svovulpulver, som Dr. Vulfr ordinerede; men Pulveret var saa lidt, 7 Tneeskefulde, og der var bestemt 3 Dito daglig. Igaar Morges gik her Leilighed til Middelf, hvorved M. skrev et Par Ord til bemeldte Doct, om min 5 Dages Mangel paa Aabning, iaftes erholdt jeg en Æske Salt, Gud kjender Slagset, formodentlig Lecnebourg, som jeg skal tage en Madske fuld paa fastende Hjerte.

I denne Tid udskrives der 2 Confirmader, Flere fattes Alder, og de skulle confirmeres ved Ansøgning; men hvad som endnu er verre, Nogle fattes baade Alder og Kundskaber, og ere i enhver Henseende umodne og inkompetente til det, hvorom de søge. Vi have Mange af dette Slags, forsømte uvidende Stakler, der intet veed, og intet forstaae, men ere egva deres Medskabninger - Dyrene. Ved disse Udskrivning, fra Skolegang, samt ved at confirmere dem i denne raade og dyriske Tilstand, uden at endse de bestaaende Lovbud, og især det Allernøieste af 2 Decem^b 1840, hvis Slutning lyder saaledes:

"og forvente vi i Øvrigt, da det ved Erfaring er godtgjort, at Børnene almindeligen netop i de sidste Skoleaar ere meest modtagelige for Belærelse, at vedkommende Skolecommissioner med Alvor overholde, hvad der i Henseende til Kundskaber og Færdigheder er foreskrevet, som betingelse for Børnenes Udskrivning af Skolen" - da naadler man som Stimænd mod Folkeoplysningen, og der ligger i et sligt Forhold et stort skjult Forraderie. Thi Folkets nøieste Interesser, dets Principalanliggende, hvorpaa Statens og dets Opkomst og Flor fornemmelig beroer, nemlig Intelligentsens Forøgelse, undergraves perved og Menneskevellet sygner og svækkes Aar for Aar.

Jeg vil egentlig ikke omtale den Krænkelse og Forurettelse, skjøndt (311) den er stor, som Lærerne i Anledning heraf ofte maae taale. Det er fornaabentligt let at indsee, at naar man saaledes ved Aldersdispensation uddrager Børnene af Skolen førend Tiden, og Lærerens Flid og Møie ikkun tjener til Føde for Forældrenes Forfængelighed og Egen nytte, eet Aars tidligere Confirmation, og eet Aar mindre Skolegang, der synker Underviisningen til et lavt Standpunkt. Skolen opnaaer ved Visitats og Examen et ringere Vidnesbyrd, og Lærerne vorde uretfærdig og skjævt bedømte. Er nu Visitator saa haard, offentlig, enten i Kirken eller i Skolen, i Menighedens og Børnenes Paahør, at kundgjøre og udtale en saadan Bedømmelse, da krymper sig Lærernes Fornuft og Åresfølelse, Agtelsen og Kjærligheden, som han gjerne vilde være for sine Foresatte, synker til Jorden, og hans Bestræbelser udenfor Kirken, i Omgang med Sognefolket og Embedsbrødre, sigte til, at gjøre Bedømmeren til en nichtvürdigen Karl, til Nul og Intet.

24/10 42

Min Bedring er næsten ukjendelig, Maven kan ikke fordrage eller (312) taale Føden, og man Urinerer i samme Uorden, den gaaer i Søvn, og maae ofte prøves. Præsten kjørte forbi og vilde til Middelfart. Jeg har skrevet til R. om at laane ham 400 Rld men det bliver nok intet af. - Moder og Pigen tage Kjørne ind for Alvor, skjøndt Veir og Græs ere upaaklagelige, og de ikke vide hvordan Vinteren og Foraaret ville blive.

26/10 42

Idag to vi Hvidkaalen njem ude fra Løkken, mange herlige Hoveder, og Ole Skomager optager Kartoffler nerudenfor.

Men det truer af Regn, og jeg er bange Kartofflerne ikke blive sat tørre ned, hvilket skal være saa vigtigt. - Idag solgte L. Ellegd 1 Tønd. Kartoffler til 10 →.

2/11 42

Med Ole Skomager har jeg endeel Bryderie saasom jeg ikke veed enten nan vil spadserere eller tage Kartoffler op, hvorfor jeg maae staae og kikke efter ham nver Morgen. Flere Aar skeer det ikke, at han faaer denne Bestilling; men maaskee er jeg selv forinden ad Aare vandret til mine Fædre? J. sendte mig en Flaske Madera, hvoraf (513) jeg tager et Snapseglass fuld, hver Halvedag. Jeg synes den bekommer mig vel, Hans Trymann prattede her i Aftes til Kl. 10, om sine Vider-værdigneder som Formand; nan bestilte ellers Barn i Kirke. - M. og jeg satte 70 gode Hvidkaalsh. i Jorden; og O. Skomag. faaer Has paa Kartofflernes Optagelse idag. Jeg fik nogle og fyretyve Tønder, foruden hvad Svinene aad i Fortiden, 4 a 5 Tønder.

6/11 42

Mit forstyrrede Heibred vil ikke komme i Orden igjen; Maven formaaer ikke at udføre sine Functioner, Urinen nar jeg ikke i min Magt og Raadighed om Naten, og jeg gjører vistnok bedst i at være belavet paa min Bortreise herfra. I denne kunde en Mand i min Alder, Stilling og Omgivelser sagtens finde sig, og blive fortrolig med Døden, naar den var vis, men imellem synes mig, at der er Udsigt til Livet, og da vorder jeg fortrolig med dette, indtænker mig i dets Behagelighed, lægger Planer og nærer Ønsker, som binder mig igjen til det og Jorden. Men Gud handler faderligen mod mig, nan kalder mig til (514) den Tænkemande, og Sindsbeskaftighed, som er den ene fornødne i min Alder, og for at kunne gaee trøstig og rolig herfra.

Idag er det et deiligt Veir, Solen skinner gennem en mild og stille Luft, og det bekjendte Spindelvæv - Jomfr. Mariæ Sengenalm, er udbrædt over hele Jorden, fra det ene Straae til det Andet. Et Særsyn i Novem^b Maaned.

I Avisen læstes idag en Catechisation af en Præst i Jylland, som var lidt tungnørig, men ikke vilde vide deraf at sige, Catechisationen begynte saaledes:

Pr. Hvorledes indeles Pligterne?

Dr. I Pligter mod Gud, os Selv og vor Næste

Pr. Aa Snak! Kan Du sige mig det Peer?

Peer. Aa i er en gl. Værvler!

Pr. Rigtig min Søn, Du svarede ret.

etc. etc. ---

Til A. S. Ersted

"Forsvar kun Kongens Sag, værn kun om Kronen
"Og Du skal aldrig nøre mindste Muk;
"Men Folkets Søn! glem ei derfor Nationen,
"Som frembar Dig med Fødselsvee og Suk.
"Søn af den Talrige! Lad ei Din Moder,
"Som tæller Dig blandt sine bedste Poder
"Udsukke: "Gud bevare os
"For Dig, som Folkets Commissarius".

Hemp. Aviiis

C. Bagger

(515)

6/12 42

Netop er det idag en Maaned siden jeg skrev i denne Dagbog, det var 6 Novem^o, og i denne Tid har jeg været sengeliggende, meget syg, og er blevet arpillat. Sygdommen er en haardnakket Obstruction, jeg bruger Piller, engl. salt og amerikansk Olie for at faae Aabning, og dog skeer det med stor Møie og Anstrængelse, først efter 4 a 5 Dage. Jeg drikker nu Melk, lettere Melkvand, spiser Melkmad, hvorved jeg er kommet noget til Klæiter, men Mavens Functioner er lige daarlige, og Stolegangen er saa haard som Steen. Gud alene veed hvad Enden heraf skal blive, om det er Helbredelse eller Døden; thi det seer tvivlsomt ud, og den Svæven mellem Haab og Frygt, Døden og Livet, naar noget ængsteligt i sig.

P.O. vedbliver at hænge paa mig, nan vil nedsætte sig som Handlende i Svendborg, og tordrer i det mindste 200 Rld fra Hjemmet til at begynde med. Farb. R. har lovet nam 50, Jacob 50 og jeg 50 Rld. Marius vil ikke anvende Mere paa nam, nan har gjort meest efter sine Evner. Eftermiddag den 10 Decem^{br} fik nan et Brev fra Skolel. Holm at nan saagodt som var antaget nos en Kjøbm i Colding; hvilket kan antages som et Vink af Forsynet ikke at indlade sig paa det Andet.

(516)

10/12 42 - I Anledning af den Lorensenske Sag.

Til Kongen maae vi ind med en Motion
Fra hele Folket med Petition:
"Vi kan ei længer bære os
"Naar saa nær truer Fare os;
"Vi bede ham bevare os
"Vor danske Nationalitet!
"At naadig han vil svare os
"Og at nan vil forklare os
"Hvorfor hans Commissarius
"I Viborg gav saa kort Beskeed!"

Nyborg 12. 24

O. Th. Avis
No 194 - 1842

Bemeldte Commissarius har meget fordunklet sin Folkelighed og Populairitet i Stændermøderne i Aar, eller siden nan blev Geneimeraad. Han overlever sig selv, har solgt sig, og sit eminente Pund til Aristocratiet og Absolutismen, og hans collosalske Jura, om den bestod af

nok saa mange Volumen, kan ikke skule eller barikadere nans Brøst.

11/12 42 - En Iagtagelse ved min Urinering, som jeg har skrevet til Nielsen om, og som forvolder at jeg maatte en Pottetfuld, som (317) udviiste, at jeg forige Naten havde ladet 9 a 10 Pægle. Omendskjønt at jeg drikker, og ellers ved min Spise nok nyder et Quantum Flydende Melk, Vand og Thee, der nok staaer i Forhold hertil, saa er jeg dog bekymret herover, især fordi, at jeg synes Urinen er saa tynd, klar og gjennemsigtig, at den ligner Vand.

Begge vore midtil værende Sognerogder N. Hs. og L. H.s tage i denne Tid deres Afsked. P. M. Møller og H. Jørg. Møller ere proponerede til Successorer.

Det nøiiovlige Forsmanderskab har i et Møde f. Uge ansat mig til 4te i Almissee, efterat jeg i 31 Aar, hvori jeg har været Lærer heri Sognet Intet har givet. Iblandt Sogneforstanderne findes Flere for hvem jeg har været Lærer; desuden ere vi 9 dagl. Mennesker, og jeg har ligget til Sengs og gaaet med et daarligt Helbred hele Aaret. Disse 4te skal være af Formue og Leilighed, thi der tages desforuden af Hartkornet appa e. Men min Formue, naar den regnes ud af hvad mit Bonave er værd, naaer ikke 400 Rld, altsaa giver jeg 1te af hvert Hundrede. I det Forhold giver Ingen Anden heri Sognet.

15/12 42 gik P. Ø. til Barløse for at tale med J. C. om sit Anliggende Stakkell, som begynder at interessere mig fordi han vedbliver at hænge i og fordi han temlig resignert og taalmodig hører Repitionen om sine Daarligheder. J.C. lovede ham ikke Noget i denne Sag, saa jeg formoder den ikke lader sig iværksætte. (318) Idag er jeg mindre vel, end de foregaaende Dage, eftersom jeg vedbliver at tage Piller for at faae Aabning. Paa Tiden har jeg 9 Stkr i Maven. Argelse og Bekymring fattes jeg eieller paa. Gud hjælpe mig snart til en god Ende efter sin Villie!

Under 10 og 11 Decem^b skrev jeg Broder R til om min Tilstand, samt begjerte en Art Flaske af ham forfærdiget af en Blikkensl. eller Kobbersmed til at bruge om Naten i Sengen,

15/12 42 kom Præsten ind paa sin Omgang i Byen efter at have været 5 a 6 Steder for at laane 3 Rld til Renter, som skulle betales den 16^c, 3 Rld havde han selv. Jeg laante ham 6, saasom jeg ikke kunde lempe det anderledes.

16/12 42 Et Røve. nærved at være et Oprør, existerer i denne Tid i alle Kjøbstæder meest i Kvn i Anledning af en P. H Lorenzens Færd i den slesviske Stændersal. Bemejdte P. H. L. vilde tale der, hvilket blev ham forbudt af Præsidenten, han blev endog viist ud, etc. De meest frisinde Mænd have sendt ham Adresser over hele Riget m.M.

17/12 42 kom J.C. hjem efter sig Løfte, for at tale om P.O. og
(219) hans Fremtid. Resultatet blev at P. skulde have 200 Rld hvoraf J.
giver ham 100, Farb. R. 50, og jeg 50. Marius garanterer for de 25
nos R om denne ønsker det, jeg har 50 Rld liggende til Søster M,
den bruger jeg til mit Bidrag, og låner 50 til. J. reed strax igjen
efter en Times Ophold - En Karl fra Mosegaard kom herind med 4 ^{1/2}
Heglethør a 2-8, 2 vare tagne paa Credit forud, 2/12 42
vare kjøbte hos M. Dodmose for kort Siden, og saaledes skeer Ind-
greb i Pengeaffairen i mange andre lignende Ting.

19/12 42 fællede jeg først Læggejord eller Grøn jord. Min Mave
begynder at komme sig i aftes havde jeg igjen Aabning ved een ene-
ste Pille taget om Morgenen, Aftenen førend ved 3 Dito, jeg havde 9
nødig den 13^d d. Men nu bruger jeg at tage een til hver Maaltid, saa-
fremt det behøves; eller til jeg mærker de virke.

Idag kom en Mand fra Brænderup nemlig Mads Nielsen i et Besynder-
ligt Erinde hertil. Han talte med mig om Skolel. Møllers Kone, og
hendes Penge, som Manden ikke bruger efter hendes Sind. Vi ere Næst-
søskende Børn, Konen og jeg, som troer jeg kunde virke paa Møller,
faae ham til at være mere tilbagenolden mod sin egen Familie, Moder
og Søster m.M. - Men hertil seer jeg ingen Muelighed; nun har nok
ogsaa sine Vanskeligheder!?

(220)

Generalmarsch
(af Gotlieb Sisby)

Saa skal Sibylle Spaadom
Mod os opfyldes nu-
For Tydsken som et Sodom
Vi falde skal med Gru!

Fjenderne gaae mod Grændsen
Af Vesterhavet frem
Med Peder Hjort Lorenzen
Paa "Dansk" vi svare dem.

Hør Tydskheds Advokater,
Hvordan de buldre paa!
Var deres Ord Soldater
Heelt farligt ud det saae.

Lad hele Jurisprudentsen
Kun mod os rykke frem -:
Med P.H.Lorenzen
Paa "Dansk" vi svare dem.

"Herud Du danske Tunge
Fra Bulk til Aabenaa!
Tak Gud om Du tør tunge
Endnu ved Kongeaaf!

(221)

Saa lunde hist paa Grændsen
Alt trues nu vort hjem -:
Med P.H.Lorenzen
Paa "Dansk" vi svare dem.

Wir sollen sie schon jagen
Di ganze Danenbrut!
Heraus, bis sie bei Skagen
Ins Meer sie stürzen tnut!

Saa tyaskes de paa Grændsen:
Er Fjenden da saa siem?
Med P.H.Lorenzen
Paa "Dansk" vi svare dem.

I Viborg hist i Salen
Der klinger end lidt Jydsk,
Skjønst Ørsted mener Taler
Faldt nok saa godt paa Tyask.

Lad ikkun Exzellenzen
Dem føre an med Klem
Med P. H. Lorenzen
paa Dansk vi svare dem.

Og nvaq er det vi svare
Paa gode danske Maal
Paa denne hele Skare
Af vrede tydske Skraal?

(322) Ved Bideren er Grændsen
For Dannerigets Hjem,
Med P.H.Lorenzen
Paa "Dansk" vi svare dem.

Den danske Aand end lever,
Lidt om husk Eder blot.
Paa de Holsteenske Grever
Det gik dem aldrig godt.
De tydske Conferenzer
Smukt i Archivet glem:
Med P.H.Lorenzen
Paa "Dansk" vi svare dem.

I Herrer Sønderjydske!
Stik Piben kun i Sæk
Med Tydsknedens Utyske
I os ei skræmmer væk.
Med Forbunds Reverenzen
Ei os og Jer beskjam:
Med P.H.Lorenzen
Paa "Dansk" vi svare dem.

Ja "Dansk" skal Ordet klinge!
Det ene Ord er nok
Til' flux paa Flugt at bringe
Den hele tydske Flok
(323) Ei reises Resiuenten
For Tydskned i vort Hjem
Med Peder Hjort Lorenzen
Paa "Dansk" vi svare dem!

Bidrag til Tidsnistorien 17/12 42

Et dansk Qval

til Nordaløingerne

De skal ei Slesvig have,
Saa gjerne som de vil,
Før skal vi dem begrave
Paa Brændserne dertil.
Lad Tydsker tydsk kun varne
Det Dansker rager ei,
Vi kæmpe for vor Ære
For Fred og Retfærdig Vej.

De skal ei Slesvig have
 Saalænge Danmark staaer;
 For det vi Sværd vil drage,
 For det vor Hjerter slaar.
 Hvad dansk er dansk skal blive,
 Saa lyder Danskens Ord.
 Nei, Intet skal de rive
 Fra Fædrelandets Jord.

- (324) De skal ei Slesvig røre
 Vor danske Eiendom;
 For det vi Sværd vil føre
 Om hele Skaren kom.
 Lad dem sig ikkun bryste
 At Tydske de nu er,
 Os vil det stedse trøste
 At Navnet Dansk vi bær.
- Saa lad en Mur os bygge
 Et Dannevirke-Skjold.
 Den Slesvig skal betrygge
 Mod Rænkespind og Vold.
 Med Krait vi om det værne
 Som Danmarks Eiendom
 Derfra hver Fjende fjerner
 Om hele Skaren kom.
- Vort Flag den jo foragter,
 O haaner Daneland,
 Mens fræk den eftertragter
 Vort Slesvigs danske Strand.
 Men hvad os Gud forlened
 Vi holde troe i Agt;
 Er Drot og Folk forened
 Da seirer Færfæds Magt.

O. Th. Avis N° 200 - 1342.

- (325) 25/12 42. Bekom i Aftes med Tasken en Æske Piller fra Løveapoteket i Odense. Mere har jeg endnu ei faaet derfra. Veiret er smukt efter Aarstiden at regne, man kunde godt arbeide i Marken.

Et Vovestykke foretog jeg i Eftermiddag, idet jeg spiste et Stk. kogt Medisterpølse, og siden da Tørsten indfandt sig drak Øl til. Urineringer er derved blevet mere paatrængende og stikkende, saa det i Øieblikket falder mig tungt at styre den.

Nedenstaaende Stykke var skrevet til at indrykkes i O. Th. Avis for nogle Dage siden:

I denne Tid indgives Ansøgninger om at faae Aldersdispensationer for de Børn, som Forældrene ville have confirmeret til Foraaret uden at de til den Tid ere opnaaede den lovlige Alder 14 Aar. Forsaavidt man kan slutte fra et Sogn, hvori Indsenderen lever, til andre Sogne, og hvad der i samme Henseende skeer i dem, da bliver Antallet af disse Ansøgninger større, end for Aar, ligesom Antallet af de ferme Børn i Skolerne herved werde mindre, og udtynnet i samme Forhold som niint voxer. Hvis Lærernes Flid og Anstrængelse ikke forøges, for at modvirke de skadelige Følger heraf, hvilket ingen Anledning

kan være til at natage, saasom der ingen Opmuntring for dem nertil (326) ligger i Sæger, da kan Skolernes og Skolevæsenets almindelige Standpunct ikke andet end tabe ved denne Udtynning og nedsynke dybere, og den ved Visitatser og Examen udtalte Dom over Lærer og Skoler ikke andet end vorde ufordeelagtigen. Frugten af Lærernes Flid, Almuens og Folkets større Oplysning og Cultur, ledes ved ommeidte Dispensationer over i andre Retninger, bliver blot til en materiel og oekonomisk Fordeel for Forældrene som ved den slippe et Aars Skolegang til det dispenserede Barn, eller for hele Communen, som ved den faaer et Aar mindre at understøtte Barnet i, følgende bedømt og agtet ringere end nogle faa Skp. Maal og Gryn, og det i Aaringer, hvori Landmænd baade faaer sine Lader og sin Pung fulde. Men for denne ubetydelige Forseels Skyld, for disse lavere Interesser, da lider Barnet et Tab i sin Uddannelse, som det i sit Følgende Liv neppe vil finde Leilighed til at faa erstattet. Thi nedder det i en allernaadigst Resolution af 2^d Decemb. 1840: "det er ved Erfaring goetgjort, at Børnene netop i de sidste Skoleaar ere meest modtagelige for Belærelse" m.M.

Men det erlet at skjønne, at naar Forældre opnaae Dispensationer for Børn, som ere mindre vel funderede i de befalede Kundskaber og (327) Færdigheder eller endog velhavende Gaardfolk, som kun have etpar Børn, erholde Dispensationer for deres eneste Søn, hvorpaa man har Exempler, skjøndt denne Tiiden har Adkomst til at vorde Stænderdiputerede, og Sogneforstander, da ere de mindre nøiagtet Indstillinger Skyld heri, saasom de der have med disse at gjøre, laae sig i Hjemmet paavirke og bestemme, enten ved Overhæng eller andre Midler, som det falder vanskeligt at modstaae.

(25/12 42)

En Skolelærer

J.C., da han sidst var hjemme, meente, at en Skolel. Michelsen ved Nyborgkanten havde gjort feil deri at han svarede de 2 Stænderdiputerede O. Kirk og Lydersen i Viborg, paa deres Angreb paa Skolelærerne, som de yttrede: havde det godt nok, klagede over heit Skind, burde sætte Tæring efter Næring, havde ikke anvendt saa Meget paa deres Dannelse, at de kunne forlange Løn som andre Embedsmænd, at de kunde have fornøden Melk og Smør af deres to Kjør, samt at de kunne avle Fødder paa Skoleloven, og Bønjingskornet, der ydes dem, det kunne de gjøre i Penge, og at de burde være ligesom os Andre :/: Bønderne :/; -- Cronberg i Gjernsted var af samme Mening, som J.C. i Hensende til ommelte Michelsen Gjemmale, og meente Sligt hjælpe Intet til at fremme Skolelærernes Kaars Forbedring, virkede snarere det Modsatte. Jeg deler ikke disse Anskuelse, eftersom man i vore Dage intet opnaaer ved Resignation, ved at tie og

(328) og lide, dertil er vort Old altfor materiel og egoistisk. Desuden aflagte Dnrr. Deputerede urigtige og usance Vidnesbyrd i Ständerne om Skolelærernes Kaar, arvege fra alle Andre i denne Henseende tidligere og uinteresserede Deputerede f. Ex. Provst Birch, Drevsen o.F. som have havt aldeles modsatte Anskuelser om denne Sag. Men O.K. vare heelt nymodens originale, selsomme og upraktiske. Som, at al Skoletvang og Skolemulcter skulle ophøre; Sommerskolen ligeledes m.M. obscurante Forslag. Men nan og nans Projecter bleve veiede, og funcne for lette, de faadt alle igjennem. Snurrtigt og uneldigt var Lydersens Udtalelse: "de skulle være ligesom os Andre". Hvilket et Ramaskrig vilde ikke reise sig Landet rundt, om det blev Alvor, at Skoler. skulle være ligesom Bønderne, Have Heste og Vogne, Gaard og Grund, Formue og Eiendom, Lader og Pung fulde, Bolig og Huusgeraad, Indsiagtning af Sviin, Faar, Gjæs og andre Creature ligesom Bønderne; eller om Skolelærerne og Familie skulle være klædte og iførte ligesom Bønderne og deres Familier, etc. etc. Muligt nar den gode L. meent i Ord og i Sæer, og ikke i det Anførte, at Skoler. skulde være ligesom B? Vi ville forfølge Sagen i den Retning! Skoler. skulle ertsaa sige "Han" til alle sine Foresatte, Præst, Provst, Bisp, etc., nan skulle i Jylland sige a, istedet for jeg, i Fyen itte istedetfor ikke, Bani istedetfor Bonden, Dikketør istedetfor Directeur? etc.etc.

(329) 29/12 42 kom P. Sv. herind om Aftenen, hvor Forstanderskabet havde været samlet om Dagen, og fortalte at der ingen Forandring var skeet i Administrationen, men derimod udskriver man igjen af Fattigligningen de unge Karle, som have Kapitaler, og tænk bare, tillige - Skolelærerne. Men bemeldte P. Sv. var urolig over en Ordstrid med H.J.Tmd, om det 31. Thema, Græspengene til Skolen, som de nu uareder af Skolekassen, og ikke blot dem til Fjellsted Skole, 10 Rld 1 $\frac{1}{2}$ men ogsaa 10 $\frac{1}{2}$ til Fjellerup Dito; disse 10 $\frac{1}{2}$ tage de ikke, som have udiagt Jord til sidste Skole, hvorfor der blev Qvæstion om hvormeget Fjellstederne skulle ertergive i bemeldte 10 Rld 1 $\frac{1}{2}$ saa at begge Parter bleve uforværmede. Spørgsmaalet gik derfor uopaa hvor meget skulle F. give for at det var lige med de andres 10 $\frac{1}{2}$? P. Sv. havde indsee det Rette, og dog havde H.J. sagt: "at det var noget Snavs, nan der stod med". Fjellsted antoges at have 90 Tdr. Hkr, de Øvrige 150 Tdr. nere Sognet 220 Tdr, samtlige Græsp. 61 + 10 = 71 .

Sagen er denne, at naar de Øvrige ikke tager deres 10 , hvormeget skulle da disse lade staae, d.e.

$$\begin{aligned} 150 \text{ Tdr. Hkr.} &: 10\frac{1}{2} = 90 \text{ Tdr. Hkr} : \mathcal{H} \\ 15 &: 1\frac{1}{2} = 90 : \mathcal{H} \\ \mathcal{H} &= 90/15 = 7\frac{1}{2} . \text{ Naar disse } 7+10 = 17\frac{1}{2} \\ \text{drages fra } 91\frac{1}{2}, & 91-17 = 74\frac{1}{2} = 74 \text{ Rld.} \end{aligned}$$

Idag intræder jeg igjen i et Nytaar, hvilket jeg nu har gjort 64 Gange, saa jeg kan regne mig mellem de mere Erfarne, som længe nær seet paa Menneskene og deres Færd paa Jorden. Hvad der vil ramme Mskene i Almindelighed, Alle under Et betragtet, det veed man nok, thi det bliver det ene Aar ligesom det Andet, og det er i denne Henseende at Solomon siger: "at der skeer intet Nyt under Solen" - men hvad der idet paabegyndte 1843 skal nændes det enkelte Msk, os selv, eller heelt Folket, det veed Ingen uden han som veed Alt.

Mit nu tilbagelegte 64 Aar, eller 1842, var eet af mine tungeste, fyldt med Lidelser fra dets Begyndelse til dets Ende, Sygdom, Sorger og endeel Ufred i Huset. Endnu er jeg ikke restituere, nolder Stuen, kan ikke taale Luften, iag for at befinde mig nogenledes, en stræng Diæt, nyder ikke stort Andet end Melkemaad, drikker ikke Andet end Melk og Melkevand, og min Mave fordrager kun Smaaportioner. Paa denne Naarsdag synes mig dog, at et større Haab om, at det forestaaende vil blive bedre end det svunne Aar, smiler til mig ved den klare Sol, som skinner fra en reen Himmel herind i Kammeret. Men i al min Sygdom, der var afkræftene og svær, maa jeg erkjende, at (331) Revselsen var faderlig, den kunde taales, og var lempet efter mine Sinds- og Legemskræfter. Ligesom den vistnok var tiisendt mig til min Forbedring, og jeg agter, om Gud vil sende mig sin Aand, at føre mig den til Nytte. - Et nyt Skridt, eller et nyt Forehavende skal forsøges i dette Aar med P. O. som har formaaet os til R, J og jeg at forstrække sig med 200 Rld, hvoraf R laaner nam 50, J 100 og jeg 50 Rld. Gud give sin Velsignelse dertil! Han agter at handle selv i Svendborg.

Iaftes var det Moders Geb.dag, invilken Anledn. vi drak en af de 5 Flsk. Vin, som er bieven leveret, de 10 har man gjort sig tilgode med i min Sygdom, jeg troede at der maatte være 8 a 10 Dito tilbage.

2/1 4) Kom Præsten visende med d 6 Rld som jeg laante nam til sine Rentepenge i Terminen. nan fik 3 Specier nos mig, nu fik jeg dem baade i Enesteskilling, Treskill, Fireskillinger, etc. etc. Paa mine Ord: "er det saadant smaat-Kram, jeg skulle sende dem bort, det var Species de fik: "de kan faae dem vexlet i Kroen svarede nan". Ved sin Bortgaen, blev nan staaende udenfor Dørren, og nan skulle gaae op i Byen for at gratulere Nytaar, men nan gik til Slettend, hvor nan fik mange kraftige Thevandsknægte, Fleskesteg, Gaas m.M. god Julemaad. Imorger kommer nan sandsynlig til Fjelsted i samme Erinde, ogsaaledes (332) hver Dag paa Embedsvegne til Pastoratet rundt, vil Moroe og god Snak for Berceine.

Paa Onsdag ere vi bedet til Hamb.gd. paa Fredag til P. Sv, og saa-

ledes vil det nok blive nogen Tid hver Aften; men jeg bliver hjemme, glæder mig dertil, saavel som til at Moder og Børnene faae lidt Fornøielse. Ifjor gik det paa samme Maade, min Sygdom var i Anrud, og holdt mig i Sengen; iaar er Sagen, den him. Fader være priset, anderledes. Hvad da var Begyndelse, er nu Ende, hvad da var mig tungt og ubevant, det er nu indøvet og bekjendt; Selvovervindelse og Resignation har jeg gjort nærmere Bekjendtskab med. Jeg haaber nu forvist, at Gud vil lade det være "Nok" at han fuldender min Restauration, og jeg skal forkynde, hvor naadig, barmhjertig og god han har været mod mig. Thi min Sygdom var Faderrevselse og Faderprøve! - Imorgen er det 5de Januar.

5 Januar 1845

Side 3 og 221 omtales samme Dato, min Fødselsdag, begge med nogen Angstelighed, den første foraarsagedes ved Tr. Giftemaal, og Sp. Etablissement, den sidste ved den ovenfor omtalte Sygdom, som har (553) ustandsat nægt ved mig i det sidst svundne Aar. Jeg sidder her idag, om end med enueel Levninger af denne lange Sygdom, og Ingen hverken den Syge eller Sunde veed, hvad Aaret og Fremtiden vil bringe, med forfrisket Sind og glæder mig ved den tiloagevendende Sundhed, ved den mod mig viiste faderlig Naade, og føler inderlig og dybt min mangelfulde Taknemlighed, samt erkjender, at Gud opurager og danner os her i Tiden.

Farb. R. og J.C. kom saa om Eftermiddagen fra Ørsted kjørende, men reiste strax igjen, da de havde graduleret mig til Middelfart. J.C. murede lidt, R fandt nok vel lidt Opmærksomhed sidst han var her, maaskee finder J.C. det Samme. Men det er blot mine Tanker. Inde i Stuen fik P.O. et halvt Hundrede Rigsbanksedler, hvorfor han gav mig et Brev om, at han, naar han fik 100 Rld fra J. altsaa 150, da giver han Afkald. R. vilde laane disse 100 Rld til ham i Middelfart paa J.C. Vegne.

5/1 45 kom P. Sv. med en Skrivelse fra Formanden, hvori denne fordrer -Berettigelse - men skal være Berigtigelse af en Udskrift af Kornlisten, som skulle være feilagtig. Vi confererede bemeldte (554) Udskrift og fandt den aldeles Overensstemmende med den modtagne af Forstanderskabet underskrevne til mig leverede Liste. Tillige fordrer de lignende Afskrift af Fouragelisten. Jeg har en slig Tingest, skreven af Præsten, men uden Aarstal Dato og Underskrift, et sand Jastværk, og uanstændig at byde nogen til at læse sine Rettigheder efter.

P. Sv. kunde have svaret, : "Naar Nogen vil, at man skal agte enten hans Ord eller Skrivelser, da maae han sørge for, at der er Mening

i dem, og at man er beføiet til saavel det ene som andet; men da nu Formandens Skrivelse af N.N. Data mangler formeentlig begge disse Betingelser, den er ubeføiet og meningsløs, saa har jeg uden at agte videre derpaa lagt den tilside.

6/1 43 Iaften er M. Moder og Ole hos P. Sv til Julepuns, Lotte og Hanne ere et andetsteds, og saaledes hver Aften. Jeg sidder hjemme tilligemed Marie, befinder mig Gud være evig priset, temmelig vel efter Omstændighederne.

(355) Billingsbølle-Enken var her i Besøg igaar, og tog for 6 $\frac{1}{2}$ Smør, 9 $\frac{1}{2}$ eller 24 $\frac{1}{2}$. Efter samme Priis skulde vi endnu holde ud til Halvottingen blev fuld, men vi sendte Afbud om Resten. I Dag kom Datteren Marie med et Tallerken Smør en Pegl melk og en Kalvefjerding i Foræring.

7/1 42 kom Dct. Wulff om Aftenen herind, han var henne hos Kromanden, som er syg Stakkel - Doctoren snakkede endeel Hist og Her, omtalte hvor ofte han var blevet narret, m.M. den Gang han gik gav jeg ham 2 Rld, han har ialt faaet 5 for 2 Reiser hia til mig. Han troer for endeel at kunne curere sine Patienter med Snak. - Vinteren falder god i Aar, den staaer hele Tiden mellem Frost og Tøe. Jeg fik Brev fra R. han meente at jeg kunde faae Policen om en Dagstid. Summen havde han og J nedsat, thi de meente den var for høie.

8/1 43 Sne og Regn mellem hverandre hele Dagen. Vinteren har egentlig ingen varig Magt havt endnu, og Grøden har endnu ingenlunde været af Jorden.

I Smerte nu, og nu i Dvale,
Jeg nys paa Sygeleiet laae,
Alt aabnede sig Dødens Dale,
Den skumle Vei, jeg for mig saae.
Og uden Trøst og uden Mod
Omkring mig Børn og Venner stod.

O! Fader, Gud, da fra det Høie
Din hjælperige Stemme lød,
Da saae mig grant Dit Fad.Øie
Din Hjeip var nær udi min Nød
Nu er jeg sund og veltillfreds,
I min denkjære Vennekreds.

(356)

9/1 43

Iaftes fik jeg Regning fra Milo, saaledes lydende:

"Sørensens Almueven N ^o 1-52 -----	1 Rld	5 $\frac{1}{2}$ "	p
"Asp om Skolevæsenet -----	1 -	4 - 8 -	
"Almuevennen Aargang 1842 -----	1 -	" - " -	
"Lenmanns Tale 3 $\frac{1}{2}$, 5 Dito Potræt a 1 $\frac{1}{2}$ --	1 -	5 - " -	
"Frølund's Repertorium 3 Bind -	1 -	1 - 14 -	
"Brev afsendt 10 $\frac{1}{2}$, Julii 10 $\frac{1}{2}$ 1 Dito modtaget -	" -	1 $\frac{1}{2}$ " -	
3 $\frac{1}{2}$, 1 Dito - 5 $\frac{1}{2}$ --	" -	5 - 8 -	
Jensen om Agerbruget -----	1 -	5 - " -	
Dansk Folkeblad 3 ^a Aarg. -----	2 -	5 - " -	
Brev modtaget -----	" -	" - 11 p	
Endvidere for 1841 Almuevennen for 1840	" -	5 -	
Dito for 1841	1 -	" - "	
	12 -	5 $\frac{1}{2}$ 9 $\frac{1}{2}$	

Af Ovenstaaende Regning tilkommer mig at betale:

1) Asp om Skolevæsenet -----	1 Rld 4 8
2) 6 Potraiter af Lenmann a 1	1 - " --
3) Portoen -----	" - 1 -11
4) Jensen om Agerbruget	1 - 3 -3
(337) 5) Dansk Folkeblad 8 Aarg	2 - 3 --
Er	7 Rld " 11

Heraf betaler J.N. og L.N.
for Jensens Bog ----- (3 Rld 1)

Samme Dag (9/1 45) kom P. Schydsberg kjørende hertil med mit Lønningkorn maalt sammen for Fjellerup Bye; Beboerne havde samlet det hos M. Jørgensen, uden at Noen af Forstanderskabets Medlemmer, der var med Skolevæsenet at gøre, enten som Forstander eller Patron, var tilstede. Jeg yttrede min Forundring over disse Mænds Beslutning, som var mig aldeles paafaldende, saaledes efter et Ophold i blandt dem i 31 Aar, hvor enhver især af Beboerne havde leveret deres Quantum, uden Sammenmaal eller Blanding, nu at begynde med slige Konster.

(338) Noget Korn var leveret, sagde han, som ikke blev taget med, hvor meget vidste han ikke. Jeg sagde, at jeg gjerne kunne tage det Korn, som han bragte, siden han var kommen med det, og det var mig ligegyldig, hvordan de transporterede deres Korn til Skolen, kun vilde jeg i Fremtiden ingen Sammenblanding af mit Korn have førend jeg saa det, og kunde selv sortere det gode og daarlige fra hinanden, ligesom det passede sammen; men jeg vilde overensstemmende med den Kornliste, som var mig meddeelt af Forstanderskabet, og i Medhold af den allernaadigste Resolution af 27 Septemo 1816 ifølge hvilken jeg var berettiget til at fordre det paalignede Korn af enhver især, og at jeg havde Ret til at indkræve det, altsaa at bestemme som jeg kunde modtage det; ligesom jeg ogsaa vilde have overensstemmende med Forord. 25 Junii 1810, § 8, et nyt Korn, hvor man havde paalignet en Brøk af dette Maal, hvilket jeg anseer for Ret og fuld vel begr. det.

10/1 45

Idag skrev jeg til Milo, om Berigtigelse af de holdte Blade, Repert. fattedes Janu H.b, Octob. H.a 5 Aar, hvorimod jeg havde følgende N^o for Mauge, som jeg sendte ham: Maii H.a, Julii H.b, Aug. H.b, Sept. H.a, Novb. a og b, samt et Aug H.a.

(339) Af R. Sørensens Blad havde jeg ingen tilovers; Men fattedes No 42, 43, 44, 45, 46 og 48, 49, 50, 51.

Af Almævennen fra Aarnuus af Kirkekamp fattedes 28, 32, 33, 34, 44, 45, 46, 47; men havde tilovers som blev sendt: 13, 39, 40, 50, 51 - 42-

11/1 45

Idag var Simon Junge her for at melde sin Kones Barsei; han omtalte ikke Historier med Kornet, jeg ikke neller, saa oprigtige vare vi Begge. Det vil nu vise sig i Enden, hvad Udfaldet vil blive.

En god Forandring er nu - Gud skee Lov - skeet med mig, især med min Mave, thi i 4 a 5 Dage har jeg havt ordentlig Aaoning uden Piller, og befinder mig temlig vel, jeg kan sige meget godt, Dersom Tørsten ikke var slet saa stærk, og jeg ikke drak saameget, da mener jeg, at Urinen snart kom i Orden ogsaa. Mellemstunder lader jeg Vandet som tilforn, men om Dagen drikker jeg meest, og om Natten urinerer jeg meest, hvilket vistnok er en naturlig Følge, det ene af det Andet.

13/1 45

Under denne Dato skrev jeg til Provsten om Fjellerupernes Adfærd med deres Skolekorn, og fremstillede ham Sagen, saaledes som den er passeret.

14/1 45 skrev jeg til Forstanderskabet i samme Anledning, bad det at mægle paa Enighed og Fred i denne Sag, og om muligt faae Fjellerupperne til at levere deres Skolekorn overeensstemmende med (340) den Liste, som det selv havde leveret mig til bemeldte Korns Indkrævning. - Igaar fik jeg første Hefte af Seminarielærer og Prof. Jensens Tidsskrift for Almueskole og Seminarievæsen. Forfatteren er en begavet Mand, med kraftige Ord og Udtryk, som har Sproget i sin Magt, formaaer selv at danne og omdanne Ordene, saa han er simpel i Sprogets Construction men langt fra al Triviellitet, hvorfor hans Sprog kan kaldes klassisk. Han udgiver en Skolelæsebog efter en tydsk Forfatters, Diesterwegs Schul-Lesebuch, som har en heel anden Plan og Tendenz en vore hidtilværende Læsebøger have havt.

15/1 45

Præsten sagde idag, at han skrev til Provsten i Morgen, om de Fjellerups Kornleveranze, at jeg kunde faae min Løn; men det er - om han gjør det, mere for Mændenes, end for min Skyld.

16/1 45

Det omtalte Brev kom ikke til Provsten. J.N. glemte Tasken hos Rokkedreieren, og Brevet kom hjem igjen. Jeg skrev det om, og det som nu skulde afsendes lyder saaledes:

Til

Højædle og Høiærværdige

Fr. Provst Seioelin, Ridder af Danebrog.

I den dyreste Underdanighed og hengivenhed tillader jeg mig, ligesom flere Gange førhen, at klage mine Bekymringer og Fortredeligheder for Deres Høiærværdighed. Efter at Hartkorns-Eierne heri Sognet i

(341) 31 Aar have leveret mig mit Lønningskorn, hver for sig, ligesom fra Alcerstia Skik og Brug har været, og uden at jeg annede eller formodede hvad der var i Gjæring, lode Fjellerup Bymænd mig ved deres Olfdermand opsende deres Andeel af oemeldte Korn den 9^d d. sammenmaalt og under Et i en opsummeret Summa. Jeg havde netop efter en meget langvarig Sygdom igjen begyndt at sidde oppe, var i høj Grad medtaget, formaaede hverken at taale Luiten eller at være ude af Stuen, og min Søn var i sin Skole paa Fjellerup Mark, saa her var Ingen til at modtage det medbragte Korn, hvilket Yderne godt vidste, og sikkert havde gjort Regning paa; desuden var og er jeg af den Formening at deres Adfærd i denne Henseende var anordningsstridig, især mod en allernaadigst Resolution af 27 Septemb. 1816, hvorfor jeg forestillede Overbringeren, at deres Fremgangsmaade var uøvelig, samt at jeg havde Lov til selv at indkræve mit Korn, følgerigt at bestemme Tiden, naar det var mig beleiligt at modtage det. Men ikke desto mindre vilde jeg for dennegang modtage deres Sammenblanding, naar han vilde bide til min Søn kom hjem, og dernæst maale mig det ud i Mandsparter overensstemmende med den Kornliste, Forstanderskabet leverede mig ifjor, at indkræve oemeldte Korn efter. Dette vilde Manden ikke, kjørte derfor bort med det igjen.

(342) Skolelærerne krymper sig i Almindelighed ved denne Sammenmaaling; deels for Overmaalet Skyld, som de derved tabe, og deels fordi, at de da faae det Altsammen blandet mellem hinanden; det sunde og gode Korn imellem det urene og slette. Hvorimod naar de modtage det selv, Ennvers for sig, da kunne de sortere det i flere Slags, Noget til Sædekorn, Noget til Foderkorn, og det Ringeste til Creature.

I Fjellerup brugte de, efter hvad jeg senere har erfaret, Overmaalet til Brændevein, og anvendte en heel Formiddag paa at samle det, foruden de foregaaende Stævnemøder.

Men siden Freden er nu brudt, og Følgen kan formodes at blive den samme, saa er foranførte Qvæstion ikke det Eneste, som dennegang ligger mig paa Sinde. I en Forord. om Udstykningen af 25 Junii 1810 § 8 findes disse Ord:

"Hvor derimod alle Parceller bebygges, eller anlægges til forhen "jordløse Huse, og ingen Hovedparcel nefter i det Hele for disse "Byrder og mindre Ydelser, maa, ved disse sidstes Repertition paa "Parcellerne i Fornold til hver Hartkorn, af Korn ingen mindre Brøkker antages end 1 $\frac{1}{4}$ Skp, saa at, naar Vedkommende tilkommer mindre "end et Tøkr, leveres et fuldt Fjerdingkar". Ved at sammenligne denne § med en Cenc. Skr. af 2 Novb. 1805 og en Rentek. Skr. af 27 Junii 1807 seer man, at det er Kirkesanger og Skolel. Indkomster, som her tales om, og ogsaa benævnes Degnekorn; hvorfor jeg formeentlig er i min gode Ret, naar jeg indkræver alle de Brøkker i Fdkr, paa den af

Forstanderskabet mødedelte Kornliste, med et neelt og fuldt Fjerdingkar.

- (343) Dette nu tilbagelagte Aar var mit 64^a formodet Sygdom det tungeste, jeg har oplevet; men ikke desto mindre var dets 30^t April een af mine skønneste Dage, hvortil kjære og dyrebare Minder og Erindringer knytte sig. Angående det nu oprundne nye Aar, da bede alle Provstiets retsindige Skolelærere, at Gud i det vil tage Deres Høiærværdighed i sin besynderlige og mægtige Varetægt, lægge endnu mange lykkelige Aar til Deres Dage, Velsignelse og Held til Deres vigtige og indflydelsesrige Gjæringer, især beder saaledes Deres hengivne, taknemmelige - og

Fjelsted Skole den 17 Januar 1843.

underdanige
Jacobsen

I Anledning af, at heri Sognet i Aar er indgivet en Stordeel Ansøgninger om Aldersdispensationer for Børn, som fattes den lovbevalde Alder, eller 14 Aar, endog for saadanne som ere høistmaadelige funderede, i de bevalde Færdigheder og Kundskaber, skrev jeg nedenstaaende Parord bestemt til at indrykke i et eller andet offentlig Blad:

- I denne Tid indgives Ansøgninger om Aldersdispensationer for de Børn, som Forældrene ville have confirmeret til Foraaret, uden at de til den Tid kunne opnaa den lovlige Alder 14 Aar. Forsaavidt man (344) kan slutte fra det Sogn, hvori Indsenderen lever, til andre Sogne, og hvad der i samme Henseende skeer i dem, da bliver Antallet af disse Ansøgninger større Aar for Aar, ligesom Antallet af de ferme Børn i Skolerne herved ikke kan andet en blive mindre, og udtyndes i samme Forhold, hvori hjint voxer. Hvis Lærernes Flid og Virksomhed ikke forøges, for at modvirke de skadelige Følger af bemeldte Dispensationer, hvortil dog ingen Anledning kan være, eftersom det Modsatte snarere kunde formodes, og ligger nærmere; saa kan Skolernes og Skolevæsenets almindelige Standpunkt ved ommelute Udtyndelse ikke andet, end synke dybere, og den ved Examiner og Visitatser udtalte og proklamerede Dom om Lærer og Skoler, maa herved ogsaa blive ufordeelagtigere. Frugten af Lærernes Flid, Almuens og Folkets større Oplysning, Forstandighed og Cultur, ledes ved ommelute Dispensationer over i andre Retninger, bliver blot til en materiel Fordeel for Forældrene, som derved slippe et Aars Skolegang for det dispenserede Barn, eller for hele Communen, som derved faaer et Aar mindre at understøtte et fattigt Barn i, følgelig Fremgang i Kundskab og Dannelse vurderet og agtet ringere en nogle faaer Skpr. Meel og Gryn, og det i Aaringer, hvori Landmanden erholder baade sin Pung og sine Kister

fulde, og det i en Grad, som synes at vise, at man ikke saa ganske kan taale det. Men for denne ubetydelige Fordeels Skyld, disse la-
(345) vere, legemlige og grovere Interesser, der drage Menn skenaturen nedad, da ligger et saaant forsvarslost og umyndigt Barn et Tab i sin aandelige Udvikling og Dannelse, som det i sit følgende Liv neppe vil finde Leilighed til at faae erstattet. Ikke at tale om, at denne tidligere Confirmation, er stridende mod Tidens Fordringer, mod den allernaadigste Resolution af 2 Decemb. 1340, hvori det hedder: "det er ved Erfaring godt kjendt, at Børnene netop i de sidste Skoleaar ere meest modtagelige for Betrævelse".

Men det er let at skjønne, at naar Forældre opnaae Dispensationer for Børn, som ere mindre vel funderede i de anordnede Kundskaber og Færdigheder, hvorpaa haves Exempler, eller at velhavende og rige Selveiergaardfolk, der kun have et Par Børn, erholue disse Dispensationer for deres eneste Søn, som i Tiiden arver en stor Selveiergaard, naar Adkomst naade til at vorde Stænderraad og Sogneraad, da er Sligt meget at naale, beviser Forældrenes Uforstand, og skrøbelige Dømmekraft, og det er en stor Svaghed af Præsten at anbefale en saig umoden Dreng til at erholue titmelde Dispensation, eller endog i mindre nøiagtig Indstilling føie sig efter Forældrene, eller ellers i Hjemmet lade sig bestemme, enten ved Overhæng, eller ved andre mere uværdige Midler, som man ikke formaaer at imodstaae.

18/1 45

Igaar erholdt jeg en Plice for at min Boe er assureret for 500 Rld. i det alm. Assuransescompagni for Varer og Effecter i Khvn.
(346) J.C. og Farbroder R. besørgede mig dette istand hos Commissionairen Postmester Achen i Middelfart. Assurancen gjelder et $\frac{1}{2}$ Aar, fra 6 Januar til 6 Julii om Middagen Kl. 12. Bekostningen var 2 Rld 14 4/8, hvoraf de 2 1/2 vare Indskrivningspenge. - R. skriver, at man har faaet Afkald hos P.O. og at det 100 Rld bliver man sendt med første Post, J.C. havde desuden betalt Juul i Haderslev 15 Rld.

Fjelleruperne vare her idag med deres Fourage, ligeledes uden at jeg viiste det, at de kom dermed. Det leverede enhver for sig. L. Poulsen var inde tilligemed R.Larsen, denne Sidste paastod at de havde leveret efter Listen, som var dem meddeelt, jeg benægtede dette, thi den havde Kornet i Mandsparter.

20/1 45

Idag læses i "Fædrenelandet" følgende om Høitidsofferet: Tage Møller oplæste som Referent Betænkningen, den indstiller angaaende Lovuudkastets første Deel, at, hvor Bestemmelser af Offeret træffes, Sagen maa kunne indstilles til Cancelliets Afgjørelse, og at den Uudtagne Udcastet gjør med Aarhus og Helsingør maa bortfalde.

Udkastets anden Deel indstiller Majoriteten maa bortfaalde, hvorimod Minoriteten (Schøtte) foreslaar at de Offerpligtige frivillig maa tegne sig for den Sum, de ville yde Kirkebetjenten i Høitidsorier, uden Hensyn til Skatteligningen. Daigas foreslaaer som Tillægsind-
(347) stilling: at Menighederne der ønskede det, maa convertere Høitids-offieret til Præstepenge, og det accidentalle Offer maa kunne sendes Kirkebetjenten i deres Boliger, og at Tavler og Klingpunge maa kunne nenvises til Kirkens Udgang.

21/1 43

Saafrømt man kan troe Præsten, da har man faaet Brev fra Provsten om de Fjellerups Sammenmaaling, hvori man har sagt, at Sligt maa ikke finde Sted. Kjært skulde det være mig om det er saaledes! Brev havde man faaet, og samme indeholat udtrykkeligt at Ingen Sammenmaaling maatte finde Sted, det indrømmede ogsaa, Ret til indkræve Degnekornet efter Fr. 25 Junii 1810 § 8, eller at fordrø et heelt Frkr. for en Brøk af samme; men derimod nægtedes aldeles, at indkræve Kirke og Skolekornet paa denne Maade, meget Mere fordrer Provsten dette Korn lignet i Føtter og Pægle.

26/1 43

Endnu har jeg intet hørt til ommeldte Korn, blot at S.J. og Maas Jørg. kjørte det ud til P. Schog, at han skulde gemme det; men denne nægtede Samme, hvorfor de kjørte det hjem igjen.

2/2 43

M. Jørgensen var her idag, han vilde ikke sige, hvor ommeldte
(348) Korn var oplagt, og man skyldte S. Forst. for hele Commercen. Jeg har ellers efter Provstens Opfordring indgivet Forespørgsel til Directionen om denne Sag, og den lød saaledes:

Til

den Høie Skole-Direction for Baag- og Vendsherred.

Det kan ingen Tvivl være underkastet, at det Korn, som fra Alderstid har været udredt til de gl. Degne og Skoleholdere, og som er anført i de approberede Planer til de nuværende Skolelæreres Lønninger, er underforstaaet, det Skoleholder-Kirkesanger- og Degnekorn, som omtales i Canc. Nr. 2 Novemb. 1805, Rtk. Skr. 27 Junii 1807, og Fr. 25 Junii 1810 § 8, og som ved Jordeiendommens Udstykning skal leveres med hele Fdkr, saaledes, at naar Vedkommende efter Beregningen tilkommer mindre end et Fdkr, da leveres ham et heelt og fuldt Fdkr. Nu har det vistnok ikke været Regjeringen Hensigt hermed, at forskaffe Skolelærerne en Forøgelse i deres Indtægter, hvorvel det kan være til Gavn for dem, men at forskaane

saavel Parceleierne som dem, at yde og at modtage de uendelige og værdiløse Smaastørrelser, der nødvendig maa fremkomme efter Hartkornsforholdet.

(349) Men saasom nu det omtalte Kornquantum faa Steder er tilstrækkeligt til den reglementerede Kornløn for Lærerne, og det Manglende maa lignedes paa Sognet, kan det være Tvivl underkastet, om dette Supplement, der er paabudet efter at disse Lovbestemmelser emanerede, kan underforstaaes disse; saa giver jeg mig den underdanige Frined at spørge den Høie Direction om disse Bestemmelser ogsaa gjelder og kunne tages til Følge ved det omtalte Supplements Indkrævning hos Parcellisterne, saaledes at naar Disse kunne komme til efter Beregningen, at give mindre end et Fjerdingkar, de da bør give et heelt Fjerdingkar?

Jeg har fundet mig saameget Mere beføiet til at indgive denne Forespørgsel, som man alt heri Sognet, ikke blot har forsøgt paa, at underage mig at oppebære det gl. Degnekorn med denne Ret; men endog at ville bortkaste dette Korn selv, for at faae Anledning til at lignede det nuværende Skolelærerkorn i Potter og Pægle paa Hartkornet, hvormed endog allerede skal være gjort Begyndelse, paa andre Steder. Men formodentlig ere disse Maal for Flydenvanrer intetsteds autoriseret som Kornmaal, kunne derfor ei heller mod Parternes Villie paa- tvinges; og efter Undertegnedes Følelser, ligger der noget saare Kummerligt i, at blive tilmaalt en enkelt Pægl Korn, 1/13 Fdkar, eller endnu mindre, i Lønningskorn. Derfor er det min underdanige og ind- stændige Bøn, at den Høie Skoledirection, hvis Retfærdighed overalt anerkjendes, vil skjænke mit Andragende en naadig Opmærksomhed, og et forensket og gunstig Svar.

Fjelsted Skole den 5 Febr. 1845

underdanig

Jacobsen

Kirkesanger og Skolelærer

5/2 45

(350) En Klage over Forstanderskabet skal i denne Tid circulere til Underskrift blandt Sognebeboerne, den anker over Lignings-, over Valgene idjor, da uverdige Lemmer skal være kommet ind i dette, m.M. Præsten bar denne Klage paatale idag kalte Concipisten en Flab, en uden for Bondestanden, thi han brugte Ord, som Bønderne ikke bruge, f. Ex: problematisk. Han meente nok at P.O. har skrevet den; ellers kom Klagen fra Harrestrup, hvor den havde faaet andeel Underskrifter, og Landm. O. med flere Stett.Mænd har ogsaa underskrevet den.

Jeg sendte Tasken op til Rokkeværeren igaar, med Forespørgsel og Brev til Provsten; men nører idag, at den ikke kom arsted, Jess Karl

lou den ligge. Fra Farb. R. erholdt jeg Brev af 31^d f.M. hvori var et fra Sp. og et fra P.O., R. troede intet Gout om Sagerne i Svendborg. Han havde skrevet til J. om mine Affairer med Fjellerup Laug. I Aften den 4^d fik vi 4 Kander Brændevin hos L.M. a 93^d Kanden, fra Dampbrænderiet i Odense, men det var ikke til 8 Grader. H. og L. ere nede hos P. Sv. at hente Melk; vi skal hente der, selv naar de baaret nerop.

Jeg glemmer nu reent at skrive om min Sundhedsstand, som i visse Maader er godt, at den kan glemmes; men forvunden er den dog ikke, skjøndt den har becert sig over Forventning. Piller har jeg ikke brugt i sidste 14 Dage, spiser dog næsten hvad som forefalder, og min Mave er følgelig, Gud skee Tak, i god Stand; men i Henseende til Urineringen, da staaer det ved det Samme, det er kun smaae Mellemtider, fra den ene Gang til den Anden. Skulde det vedblive saaledes, hvilket Moder mistrøster mig med, da er jeg at beklage, (551) og jeg maa da regne mig til de skrøbelige Mskms. Tal. Spise og Drikke kan jeg godt, ligeledes sove, og i Skolen begynder jeg at fungere lidt, skjærer undertiden Hakkelse, men forundrer mig meget over, hvor jeg er bleven tynd, og hvor mig drøie Corpus er bleven af.

I en af de sidste Hemp. Aviser var et Stykke indført, underskrevet en Bonde, og det havde Criterier, som gjør det sandsynligt, at det var et Bondefabrikat. Flertallet i G. or var ikke iagtaget, ubemændigt var Ordføiningen sammensat, og Rabners Sentents: "Wem Gott ein Amt giebt, den giebt er auch Verstand", naar ligesaavel Sted i Bondens Formening som i mange Andres. Idet mindste tiltroer denne sig Indsigt nok, for selv at kunne vælge en Lærer for sine Børn, og det een, som de skulle faae mere Frugt af at tage Underviisning hos, end de nu naar i Skolerne. Mere Vidnesbyrd behøves vel ikke; ommeldte Bonde kjender neppe hvad Tiuen fordrer af ham selv, endnu mindre hvad Fremtiden vil fordrer af hans Børn. Bonden blev tvungen til Velarbejdet, for endeel til Fæliesskabet Opnævelse, og blev han ikke tvungen til at sende sine Børn i Skolen, da kom der kun faa af dem. Og naar man seer, at Bonden endnu ikke mergler, ikke brækker, ikke naar noget fornøftigt Sæskifte, men staaer under Fordømmenes og Slendrianens Herredømme, da er det intet Under, at han eineller ynder Skolegang og Folkeoplysning, thi interesserer han sig ikke for de synlige Ting, som strax giver Fordeel, da vil han endnu mindre gjøre det for de usynlige og aanderlige, paa hvis Frugter man maa vente nogle Menneskealder. Enhver, som indtræder paa Underviisningsbanen (552) og vil være Skolelærer, naar overveie denne Længsømhed, og læse dette Stk. for at kunne gjøre sig en Forestilling om Takken og Lønnen, der venter paa ham. Endog dem, til hvis Bedste han har opoffret sig,

de ønsker heller at være af med ham, at de maatte selv vælge sig en Lærer for deres Børn. - I Bondevennen fra eer. af de sidste Uger i Decemb. f.A. læste jeg ellers et velskrevet Stykke om Communerne og Skolelærerne, om Nødvendigheden af Børneopdragelsen, og om Fordelen af Skolevæsenet, m.M.

6/2 4) Siden seer jeg, at Holm i Harr. har svaret paa det foranførte Stk. underskrevet af "en Bonde", formeentligt har han staaet i de Tanker, at en Bonde i Harr. har skrevet niint Bondeinserat? Besvarelsen er god nok, dog tænkte jeg paa, da jeg læste det, at det intet Svar fortjente; men veed han sig sigtet dermed, saa er det en anden Sag.

Forunderligt er det, at Sogneforst, og Deputerede i Stænderne som henhøre til Bondestanden, og skulle varetage denne Stands Interesser, ja ogsaa kjende disse, kunne være saa uvillige i Henseende til Skolelærernes Kaars Forbedring, saa lidt forstaae at forbinde Aarsag og Virkning med hinanden, eller vente at faae og beholde duede og virksomme Lærere, et godt Skolevæsen, fremskridende Folkeoplysning, naar Skoleembederne ere knevent, gnieragtigt og ussel aflagte, saaledes som Tilfældet er de allerfleste Steder. Mon Nogen ung Mand med de Egenskaber Skolen kræver, Talent, Kundskaber og Virkelyst, vilde indtræde paa en Bane af den Beskaffenhed, Anseelse og Indtægt, som den er, Staten og Communen for Tiden, have beredt, og bestemt for Skolelærerne, hvor ikkun Forbigaaelse, Tilsidesættelse, Undertrykkelse, Miskjendelse og Læringssorg, vente paa ham? - Den som vil

(555) Hensigten han maa ogsaa ville Midlet, den som vil have en nye Kjole, maa foranstalte det Nødvendige, han maa anskaffe Tøiet, bestille Skræderen, og efterse om han arbejder paa den. Vil En Hensigten, men ikke Midlet; vil han have sig en nye Kjole, men vil hverken kjøbe Tøiet eller bestille Skræderen, da er han at Nar og en Tosse, kommer aldrig til Hensigten, faaer aldrig en nye Kjole. Netop ligesaadan er det med Folkeoplysningen, med Bondens Kultur og Civillisation, med hans Udvikling og Iannelse, dersom man vil denne, saa skal man ogsaa ville, hvad der hører til, og hvad den forudsætter; man maa have duede Lærere, selv vel oplærte og dannede, de maae besidde utrættelig Virkelyst, de maae indse og føle Vigtigheden af deres Gjerning, de maae elske Mennesket i Almindelighed, og Barnet i Særdelighed, og de maae saavidt muligt have en Oversigt af den hele menneskelige Viden, paa det de altid kan føle sig ansporede, til at skride fremad i Kundskab og Dannelse og aldrig mene at de veed Nok, men være - ydmyge og beskedne. Foruden duede og veloplærte Lærere, som allerede ere ontatte, maa man have noget Passende at byde dem, billige Kaar, en agtet Stilling, anstændige Indtægter, gode Udsigter

til Fremtiden, Pension og Forsørgelse, naar Alderdom og Skrøbelighed
indrinde sig. Men ak, Gud bedre, hvorledes staaer det til i disse Han-
seender (1?) Jeg seer Intet Overspændt, intet Ubilligt, Intet som
(354) kan uddelaces i de fremsatte Betingelser, og dog eksisterer ikke
et eneste Skoleembede, i hele Riget, der kan præstere de omtalte
billige og skikkelige Kaar. Hvem er saa Staten og Kommunen i det
anførte Tilfælde, hvad er det for En, som vil Hensigten, men ikke
Midlet, som vil have sig en nye Kjøle, men hverken vil anskaffe
Tøiet, eller bestille Skræderen, hans Dom er allerede fældet - en
Nar og Tosse.

8/2 43

Kom H. Jørg. og J. Madsen herind i Skolen, anmeldte at de vare
Skoleforst., og de ville besøge Skolen; jeg svarede, at naar de
kom for at afhjælpe Mangler, og til Gavn for Skolen og Skolevæsenet,
saa vare de velkomne; men hvis de kom for at drive, da behøvedes det
ikke, saasom jeg nok skulde drive mig selv. Hans Jørgen skrev i
Protokolen, at de havde besøgt Skolen den 8 Febr, fandt at Underviis-
ningen fremmedes, og Alt var i sin Orden. De vare begge To indenfor,
og forsværet jeg formaaer at bedømme deres Ord og Fornold, saa skild-
tes vi med Fred og Venskab fra hinanden.

10/2 43

Fløttede jeg et Renakløde-Træ i Haven, fordi det stod for meget
indklemt mellem nogle Andre. Om Aftenen var jeg inde hos H.J. Trymann,
med en Ansøgning til Trykkefrinedsselskabet, som han skulde under-
skrive, som Bestyrer, han havde underskrevet som Sogneforstander.
Ved denne Leilighed kom adskilligt paa Tale, om Skolevæsenet og andre
Sognets Anliggender. Han dømte som en Bonde, og røbede sin umoraliske
Tænkemaade ved flere Anledninger.

(355)

13/2 43

Iaftes var Møder, M. og jeg hos Olsen, min første Udvaning i Aar,
men Punsen turde jeg ikke drikke, næsten eineller Brændeviin, dog
lod jeg, som smagte jeg det. Olsen er opfordret til i Aar igjen at
deeltage i Matriculeringen, han skulde til Jylland, men har und-
skyltet sig, dog paa Betingelser. Forstanderskabet fik sit Renomé
bedømt, og dets Smaaneder blev fremdragen, saa det blev kun liden
Ære for det tilbage.

Naar et Forstanderskab taber sin Communes Vel og Interesser af
Sigte, viser i alle Fornødninger en lav Tænkemaade, enten Had eller
Venskab, Hevn eller Fredskab, og selv under Behandlingen af en nyttig
Sag, saa fremtøttet dog i Enkelthederne ved ethvert Skridt nine omtalte
Tendentser og Motiver, som den raa og ucultiverede Grund fremskyder

i Mængde; saa er den Commune, som valgte sig sligt et Forstanderskab, nøierrig at beklage og den vorder naardt straffet, fordi den ikke valgte med større Omhu og Flid mens Tid var, men var tankeløs, ligegyldig og søvrig, da den burde og skulde have været lysvaagen.

Et saadant Fstskb. holder ikke blot Com. tilbage, saa at den ingen Fremgang gjør, men staaer stille, det svækker desuden alle dens fremadrivende Aarsager og Kræfter, fornadler og qvæler alle de nedlagte
(356) Spire til det Gode, og der skeer ikke alene inge Fremgang i dets Functionstil, hvor skadeligt Sligt end er, men det Efterfølgende faaer nok at bestille med at udrydde alt det Ukrud, som Forgjængerne have nedlagt Frøe og Sæd til.

15/2 45

I Eftermiddag var jeg oppe hos J.M. for at tale med ham om Værgemaalsregnskabet, hvilket blev bestemt at skulle skrives paa Løverdag; han var lidt fjer, især i Begyndelsen, yttred sig om dette mit Vergemaal paa en ubillig Maade, og sagde, at jeg havde ikke videre dermed at gjøre, end at skrive Regnskabet, og at han og Mølleren skulle bestyre Gaarden. Jeg staaer til Ansvar for det Hele, Saavel det Indvendige, som det Uvendige, Avlingen og Bedriften, og det var let for de to, han og Mølleren, at bestyre det, og lade Ansvaret hvile paa mig. - Desuden paastod han, at Lars Poulsen ikke fik sine Renter af de 700 Rld, som tilhører ham i Arv, og som indbetaaler hos Jørg. Madsen, men disse Renter bleve indbetalte i Gaardens Indtægter hvorfor han, L. Poulsen, har dem tilgode i Gaarden hos Søsteren. Men i saa Fald burde, disse 28 Rld have været ført ind i Regnskaberne aarlig, og da dette ikke er skeet, saa kan de eiheller blive til Gjæld for bemelte Søster. - Nu kunde det nok være muligt, at J.M. betalte L.P.s. de 28 Rld. om Aaret, og denne lode dem igjen gaae med til Gaardens Udgifter, saasom han har Kassen; men det er urigtigt.

(357) 17/2 45

I disse Dage have vi erholdt haard Vinter med Snefog, og den, efter Bøndernes Mening udeblivelige Kyndelmisse-Knude. Med Posten idag fik Marius 2 Bøger, Letns Huuspostil 1 B. og Seminarielærer Meiers Arithmetik eller Hovedregning. Begge ere udmærkede i det Fag, hvori de ere skrevne.

20/2 45

I den Hemp. Avis 18 Febr. d.A. er et ret godt Svar til "Bonden" i samme Avis N° 17 vide S. 351. Bemelte Svar er endog paa Vers, og begynder saaledes:

Min kjære Bonde! hvis Du har dem alle Fem;
 Da brug dem viselig, og tee dig ei saa slem!
 Lad hver Mand passe sit, (skal Jeppe Blegmand sige)
 Saa gaaer nok Aiting goud, - Du mener at vi skrige
 Vel nøit om Nød og Trang, og ønske bedre Kaar, -
 Og dog Din egen Stand det fast ei bedre gaaer;
 Thi ogsaa fra den Kant vi høre Jammersange:
 Nu Skatten er for høi, nu Egterne for mange,
 Nu skal der kjøres Høe, nu Halm, nu Steen, nu Grus;
 Nu Herren jage gad, saagar i Bondens Huus!
 Om Sligt og andet Meer vi høre lange Taaler,
 Man Bonuens Nøu og Trang med Muno og Pen afmaaler.
 Vi Skolemestere i Piben gav et Stød,
 Og bad beskedent om lidt Sul paa sparsomt Brød.
 (358) Siig frem min gode Mand! hvad Ondt var vel i dette?
 Mon vi for siig en Bøn bør vises naant tilrette?
 Nei holat Hr. Skoleraad! hver klage tør sin Nød,
 Og den som tjener troe ei sukke bør for Brød!
 Lad Kongen og hans Mænd (hvis Kald det er) bestemme
 Vor Arbeidsløn, og bliv en anden Gang Du hjemme,
 Og pas din Mark, Dit Fæe, Din Lade og Din Stald
 Ihukom Herrens Ord: "Hver blive i sit Kald".
 At Skolen nyttig er, det nar Du aabenbaret;
 Thi af Dit Skriversi, vi noksom nar erfaret,
 At Du i Ungdomsaar for tidligen slap ud,
 Og deraf kommer det, Du er saa gram i Hu.
 Men lyd nu smukt mit Raad! "Agt Skolens brave Lærer
 Og yd nam villigen hvad Kongen nam beskjerer,
 Slut med nam venskaaps Pagt, og vær nam god og nuld,
 Thi Viisdom bedre er end saare meget Guld!"

Igaar kom Præsten med et Circulaire fra Provsten, som havde været
 flere Steder, angaaende, at Skolelæreren skulde ombære Tavlen i Kir-
 ken, naar ingen Sogneforstandere vare tilstede. I nogen Maade blev
 Skolel. nerved underordnet Sogneforst., hans Forretning tilsidesat,
 for at beopagte en Andens, og omenaskjendt der staaer i Fattigregle-
 mentet 1803, § 46, at Fattigforst. skulle ombære Tavlen i Kirken,
 medens Skolelæreren passer Sangen; heller ikke er det numant, at
 Skolelæreren skal besørge 2 Forretninger paa een Gang, manges En
 vilde det være umuligt, at gjøre det, og Præsten kan let vælge saa-
 (359) danne Psalmer at han umuligt kan baade synge dem, og tillige gaae
 med Tavlen.

21/2 43

Kyndelmisse-Knude er t. stræng, og den varer endnu, jeg begynder
 at grue for Fourage. Ellers nar det ei frossen inden Dørre endnu;
 saa det er værd at nævne.

22/2 43

Den 21^d dennes kom J.C. hjem og blev her til den 22^d, da han rei-
 ste igjen. Han havde tungt veed at komme nertil formedelst Sneen og
 Sneerog, og den 22^d medens han var her, sneede det hele Dagen, og
 idag ere de atter ude at øse Sneen. - Igaar Eftermiddag disputerede
 vi igjen om Frineds Nytte, om Orthodoxie og Rationalisme, hvorom

vi havde disenterende Meninger; man venter ikke noget Godt af de nye Ideer, man seer¹ Mennesket kun et selvkjærligt Væsen der maa og skal tvinges til det Gode, til Pligtens Opfyldelse, m.M. Han venter ingen bedre Tilstand herpaa Jorden, fordi Msket oplyses, og opvækkes, men paastaar at det vil kun beforare det materielle Velvære, og det Aandelige derimod vil derved tilbagetrænges og forsvinde. Heri er jeg af næsten modsat Mening, og Aarsagen til alle Beskyldninger mod Msket, dets Vanart og Syndighed, sætter jeg i dets Uvidenhed, og i Mangel paa Cultur, og Oparagelse.

24/2 43 - Idag blev H. Christoffersen stævnet, samt 10 Andre heraf Sognet, i Anledning af hans Kronold, og da han er en Syg og Beklagelig er det

(360) De 3 første Læg her i Lodden ved Degneboligen udgjøre 37,816 Alen, følgelig til ethvert af dem, 12,605 1/3 Al.

:/: 29 April Licitation paa Kjærlings, og den 4 Maii Baaring over Arbejde :/:

— uchristerne i, at forfølge ham, saaledes som det nu skeer.

28/2 43

Frosten vedbliver, Kanerne ere i fuld Gang, og Sneen ligger overalt. Igaar var jeg paa Sl.gd. og Bølle, første Gang efter min Restitution. En Skole. Jørgensen er død i Sandrum, M. har igjen faaet Uroe i sine Begjærigheder efter Befordring, og muligen reiser dertil i Morgen med J. Nielsen. - P. Madsen Sl.gd. kom hertil, og anøød sig, hvilket var fermt, at han vilde kjøre til Sandrum for Marius.

1/3 43

Førstegang efter flere Maaneder var jeg idag i Kirken for at forrette Tjenesten tilligemed Præsten; men der var kun 5 a 6 Folk, formodelst den strænge Vinter og Snee, derfor demiteredes de, og der blev ingen Tjeneste. 2/3 43 Jeg erholdt et Brev fra Fb. R. paa Sengen, som indeholder Adskilligt, der vækkes Opmærksomheden; blandt Andet, at man formener, at jeg har Bogbinderens Betaling for et Sæt Tabeller, hvilken jeg aldrig har seet i Skill. af, og at

(361) Avertissement om Leilighed som En i Svendborg havde at udleie. Hvad sidste angaaer, da har jeg ogsaa læst om en Leilighed paa Torvet, men tænkte ikke paa at der var noget Særdeles deri, mindst at der var Noget, som illuderede til mig eller Familie; dog spørger Præsten, S. Hansen og Andre i disse Dage til Familien i Svendbg.

3/3 43 Endnu vedbliver Vinteren i sin Strængbed, og Solen skinner med blændende Glands paa den hvide Snee. Mdm. Clemmesen og Anne

kom herop idag i Kane, og var her til Middag. 8/5 45 Idag kom Rønning fra Eiby herover, hvorpaa han og M gik til Pstd., men da de kom derved, vare alle 4 reiste til Erholm, saa de kom strax tilbage. I et Par Dage har jeg været meget ringe, af Forkjølelse, Hoste, og Opspytning. Præsten har ikke omtalt, at Klagen var kommet tilbage til Forstanderskabets Erklæring, hvilket den vistnok var, saasom et meget stort Brev fra Provsten arriverede forige Post. - I Eftermiddag erholdt jeg et Brev fra Fbdr Niels om P.O. Anholdelse eller Andragende hos Kmd. Poulsen i Odense om en Plads. Niels havde recomanderet ham godt nok, røst hans Duelighed og indestaaet for hans Paalidelighed. Gud give P.O. Forstanderskab; Stadighed, Rolighed og Resignation; saa han opgiver sine svulstige Planer!

9/5 45

Jeg er meget syg kommer mig ikke saa snart.

(362)

Den 20 Januar 1842

Han faldt den unge Kæmpe
I Friheds første Dyst;
Men skal det Ilden dæmpe
Som luer i vort Bryst?
Hans Navn, hans Roes vil stige;
Thi som den frie Mand,
"Han kunde ikke vige,
"Kun falde kunde han!"

Hans heilige Exempel,
Som Stjernen i vort Nord,
Fra Friheds høie Tempel
Vil straaale over Jord.
Dets lyse Glands skal stige,
Hvad aldrig glemmes kan,
"Han kunde ikke vige
Kun falde kunde han!"

Kom Danmarks Sønner unge!
Vi tolke vil vor Sag,
Og Folkets Røst skal runge
Til Kongens høie Borg;
Han kunde ikke svige
Sin Sag, sit Folk, sit Land,
"Han kunde ikke vige
"Kun falde kunde han.

(363) I Placaten af 14 Decemb. 1810 § 1 hedder det udtrykkeligen: "Ingen, der ei endnu er trængende til Understøttelse, maa bortgives fra det Fattigdistrikt, hvori han opholder sig, under det Paaskud, at han muligen i Tiden kunde blive Districtet til Byrde".

I Cancelli. Skrivelse af 7^d April 1810 bemærkes: "at en Overeenskomst om ikke at indtage Indsiddere fra fremmede Sogne er lovstridig og skadelig, da den vilde lægge et for Fattigvæsenet skadeligt Baand paa de til den arbejdende Klasse hørende Borgere, som det derved indirecte vilde blive formønt at søge Ophold og Næring i et

fremmed Sogn, hvor man kunde benytte deres Arbeide, og de derved finde deres Udkomme".

Hacaten af 6 Aug. 1839 § innskærper den Ret, som Enhver havde til at supplere sin mindre end 100 Rld bestaaende Banknæftelse til 100 Rld og derved erholde en Actie, hvilken Ret ifølge Octroien § 1 gjeldte for bestandig, men nu ved bemeldte Plc. kun til 31 Julii 1842, og saafremt 3 Maaned foregaaende Opsigelse skal finde Sted, da kun til sidste April.

- (564) "Uden at vi her kunne udkaste en egenlig politisk Statistik over Retten, træ vi dog at det nogenlunde skal slaae til, at een Trediedeel af Rettens Tilforordnede i politiske Sager hører til det strængere Parti. hvorimod de Totrediedele nylig liberalere Anskuelser. Man spørge hvem man vil, og man vil erholde det samme Svar, at til den første Klasse maae henregnes Assessorerne Casse, Lund, Tetens, Kofod, selve Justitarius Thomsen, og maaske Baron Holsten.

Overrettens Dom blev underkjendt i Torsdags Kl 1½ den 20 Januar 1842, af Høiesteret, hvis Dom lyder saaledes: "Candidatis juris Oria Lehmann bør straffes med Fængsel i tre Maaneder Ihenseende til Auctionens Omkostninger bør Landsover-samt Hof- og Stadsrettens Dom ved Magt at stande. I Salarium til General fiskalen for Høiesteret betaler Tiltalte 100 Rld Sølv.

- (565) Lehmann sidder i et godt Værelse paa Raudstuen hvor han allerede har begyndt at afsidde sin idømte Tid, hans talrige Venner besøge ham frit. Opløb og Gadeunoder have ved denne Leilighed fundet Sted i nøi Grad, saa at den offentlige Magt, Dog kun Politiet, blev anvendt for at standse dem. Flere saadanne Seire ønske vistnok Cancelliet ikke. General fiskallen Treschou er allerede reist udenlands i 4 a 5 Maaneder.

"Enhver Commune skal forsørge sine egne Fattige og dertil regnes - efter Plc. af 6 Nov^{or} 1839 - alle De, som i 5 Aar have navt stadigt Ophold i Kommunen, med mindre de inden 1ste Januar 1840 have efter ældre Bestemmelse - ved treaarig Opnold have erholdt den i en anden Commune".

Anm. Om f. Ex. Den, som begjærer Hjælp har navt stadigt Ophold i Kommunen A. fra 1ste Januar 1832 til 1ste Januar 1840, da er han forsørgelsesberettiget i Kommunen B, og først naar han igjen f. Ex. fra 1ste Januar 1840 til 1ste Januar 1845 har navt stadigt Opnold i en anden Commune - enten A eller C er han forsørgelsesberettiget i denne.

Hed og ved Læggen Al	551
Ved Gyden --	- 521
Nederste Ende	- 128
Øverste Dito	- 104½

(566) Til A.H. Datters Grav paa Haarsløv Kirkegd. skr ev jeg:

Rigelig hun fik i Hænde,
Lykkens Gaver Goos og Guld
Men ved hendes Grav vi kjende,
Disse Gaver ere Muld.
Hun pristes som den Lykkelige,
Var sin Æts, sin Slægtes Trøst;
Men maatte brat i Graven stige,
Vandre bort fra Jordens Lyst.

Forældre, Slægtninge og Spæde
Stod om dette Hvilested;
Og Savnets bittre Taare vøde,
Det Støv som her gik ind til Fred

Over M. Jørgensens døde Pigebørn i Fjellerup skrev jeg:

Et Par Blomster faare nvide,
Et Par Udsnyldseengle smaae,
Her slumre ved hinandens Side
I Gravens dybe Fred og Roe.
I Spædeårs tidlig Dage,
De vandred fra Jorden ud,
Fra dens Smid, og fra dens Klage,
Til Alles Skaber, Fader, Gud.

(561) "Under 1ste Septembr. 1841 nar Hs. Maj. beordret, at Inuberetningen af Afgifter, der ifølge Forordn. af 3 Febr 1810 skulde erlægges hver Gang faste Edercome overdrages til nye Eiare ved Skjøder, Gavn og Mageskifte, eller til nye Brugere ved Fæste- og Arvefæstebreve, istedetfor, som hidtil at skee til vedkommende Oppebørselsbetjent, for Eftertiden skee til vedkommende Retsbetjent, samtidigen med fornævnte Documenters Fremsendelse til Tinglæsning, og at disse Afgifters samlede Beløb derefter af Retsbetjentene indbetales til vedkommende Amtsstat."

Hermed falder sandsynligviis de trende ligelydende Anmeldelser ogsaa bort; i det mindste dog den ene af disse.

I Forordn. af 15 Aug 1841 § 4 staaer: "Ligesom Ingen, der ved Dom er funden skyldig i nogen i den offentlige Mening vanærende Forbrydelse kan deeltage i Valget af Sogneforstandere eller vælges til denne Post, saaledes skal dette ogsaa gjælde om Ennver, der er saa under Tiltale for en Forbrydelse; af foranførte Beskaffenhed og ikke ved endelig Dom er bleven aldeles frifunden for samme".

	Det gamle				Det Nye				Det privileg.			
Fjelsted Bye	95	"	3	1 $\frac{1}{2}$	140	2	3	2 $\frac{1}{2}$	det 3	"	2	
Fjellerup -	45	3	2	1	72	4	2	2 $\frac{1}{2}$	6 1	3	"	4
Sletterod -	28	1	1	1 $\frac{1}{2}$	40	3	1	"	10	3	1	$\frac{1}{2}$
Billesbølle og Kaaberod.	52	"	3	2 $\frac{1}{2}$	61	2	2	" $\frac{1}{2}$				
	218	6	3	$\frac{1}{2}$	314	5	1	2 $\frac{1}{2}$				

Uddraget af den Hartkorns Extract, som Comiteen for den nye
Matricul har udstæet under 6 Martii 1841

	Huset				L.J.s Fjellerup			
Hans Poulsens	4	3			7	5	3	2
Gaard	1	1	2		"	"	3	1 $\frac{1}{2}$
L. Møller	6	6	3	31/12	11	3	"	2 $\frac{1}{2}$
H. Jørgensen	4	7	"	1 $\frac{1}{2}$	8	7	1	2
J. Madsen	4	5	1	2	9	2	"	2 $\frac{1}{2}$
J. Møller					8	2	3	1
Ole Hansen					7	2	2	$\frac{1}{2}$
Altomst					1	6	1	$\frac{1}{2}$

(573)

Saa Mange ifjor spanked modigen frem
Som nu boer i Gravens det fredsomme Hjem
og Mange ifjor i Faderens Lægge,
for hvilke nu kjærlige Moder sees dægge,
En Slægt dukker op, og en Anden forgaaer,
o lader os nyde det flygtige Aar!

Saa Mange som før laae i Egtemands Arm,
nu eensom paa Lei et sig vrider med Harm,
og Mangen som kjærlige Kone nu savner,
i skuffende Drømme sin Pude omfavner.
Vi ynke de Stakler. Den Skjæbne er naard
og gjerne dog valgte sig Mange sliig Kaar.

Thi Gude^{rne} ændres, vi ændres med dem,
ak! Ingen Erfaring som denne er slem,
Lyksalig hvem Døden sin Elskede røver,
før spottet den Troløses Falskned ham prøver!
Lyksalig hvem grædende Venner begrov,
for skuffet ham vorder Fortvivlelsens Rov.

Vel naagent et saadant Pus Aaret nar gjort
og Sort gjort til Hvidt, og det Hvide til Sort.
Naar lykken vi troede at have i Hænde,
dog maatte vi see, med Grimacer dens Ende.
Thi pak Dig, du slemme forpistrede Aar
Saa godt eet igjen, dog vel sagtens vi naaer.

Din Afsærd for Resten var grusom og naard
i Altes Lyksalighed gjorde Du Skaar.
Du rænste og styrtet, du føte og dræbte,
og Alt i din vældige Favn med Dig slæbte,
Thi pak dig! gjør Plads for din ventede Broer,
med hvem nu snart barsler Fru Tiden, din Moer.

Ja pak dig saa gjerne vi skue din Bag,
gid Pokkeren ønske sig, at faae tilbage
de nu, til vor Glæue bortsmuttede Dage.
Fuldkommet er her nu din Virketids Mael
thi ville vi drikke til Afsked din Skaal!

Bergenhammer

En Commission er allern. nedsat til at tage Stændernes Andragende
i Overveielse, angaaende en Overoestyrrelse af Skole- og Underviis-
ningsvæsenet i Danmark. Medlemmerne ere Biskop Mynster, Generalpro-
curør Ørsted, Koldan, Rosenvinge, Cancellideputeret Holm, og Prof.
Clausen (Hemp. A. af 16 Febr. 1841)

L.R.s g. Hk (1 - 2 - 3 - 4/5) nye (1 - 2 - 3 - 4)

Caroline Matilde Datter af Pr. Frederich Ludwig af Wales,
Søster til Georg den 3^{die}, gift med Kong Chr. den 7de Moder til
Fred. den 6^t, Mor moder til vor nærværende Dronning, Caroline Amalie
født den 12 Julii 1751, gift 1766.

Efter de forskjellige Plantelegemer, hvoraf det faaes, skjælnes
Brændeviin i Kornbrændeviin, som faaes af Korn, Kartoffelbrændeviin
som faaes af Kartoffler, Rum, som faaes af den ucrystalliseret Suk-
kersart, Cognac af Viin, Arak af Riis.

Lærebog i Agerd. Chymie af

Rothe

polytechnisk Candidat

I samme Bog S. 54 staaer:
man kjender kun 54 enkelte Stoffer. Alle Legemer paa Jorden bestaae
af et af disse eller er sammensat af 2 eller flere af dem. - S. 29
jo blankere Kakkelovnen er poleret desto mindre udstraaler den Varme;
derfor varme gammeldags Kakkelov. med rue Overflade bedre end nymodens
med glat Overflade, naar iøvrigt niens indre Indretning er ligesaa
hensigtsmassig som disses.

Uskyld er en Gæst fra glædere Verdner,
Skjøn med sin Lillie i Haand: paa Livets brusende Bølger.
Tegnér

Børnene er Uskylds Ven, Dueposten til Hamlen,
Aanden en Evigheds Søn, landflygtig og rænkøt i Tiden,
Aandens Længsel er Andagt

1 Tomme skal være $1/38$ af Secundpendulets Længde, see Colleg. T.
for 1520, Pag 541. - 1 Pot er $1/32$ Kubfd. eller 54 Kub. Tomme
Vægten, deri er Hovedeenheden 1, som bestemmes saaledes, at
32 Potter fersk Vand skal veie 62. - Altsaa er 1 Vægten af
2 $2/31$ Pægl fersk Vand.

Degneboligens Hartkorn

Det gl. privilegeret	"- 3 Skp.	"- 2 Al	"-	det nye	1 - 3 - 2 $\frac{1}{2}$
paa Skolejorden	-	uprvill	"	7 - "	- 1
				1 Tdr 1 Skp	" Fkr " $\frac{1}{2}$ Al
Præstegaardens				gl. Hk. 6 Tdr 6 Skp 3 Fkr	"- nye 10 - 2 - 3 - 2 $\frac{1}{2}$ -

Den 6 Junii 1841 aabnede Præsten Bloken i Overværelse af
J. Njelsen, og tog 5 Rld 3 $\frac{1}{2}$ udaf den,
den 22 Decem^b ---- 8 - " -

Min Kornløn beløber sig til i 1841 77 - 2 - 15

Den 19 Nov^b 1841 sendte jeg med Ole 3 Rld - 1 Specie og 6 $\frac{1}{2}$
Stk - til Enkekassen, hvilke han leverede Præsten.

Idag den 21 Januar 1842 sendte M. med Ole til Præsten, 2 Rld
4 $\frac{1}{2}$ 14 $\frac{1}{2}$ for mig, og 1 Rld 2 $\frac{1}{2}$ 8 for sig selv, til Hjelpekassen;
desuden 2 $\frac{1}{2}$ til Enkekass. som resterede. Ialt 4 - 3 - 5 $\frac{1}{2}$